

Luluba ina Jon

Atiltsoli ina buk

¹ Balawaa inesaait luluba ina Iesu Karisito, biaa Moroaa naba ta tali sin Iesu ngali asen sin xan no untutule taman semaarang naba se atat ngali tsap. Iesu Karisito asen sin xan untutule, Jon, sin ta tulen xan angelo laa sangan ia.

² Jon tii paare leng taman no maarang araraa tii lasi, biaa xan totore Moroaa ma xan papaare leng Iesu Karisito.

³ Moroaa naba atubudaani no inaman biaa di ta xoxoti abia xadi totore no propet, ma naba atubudaani biaa di, di ta longmien ma di ga adi lalon xadi no butsa, senaara di ta atalaa, amuina leng a se atat.

Pinpinis ma tataton

⁴ Iaa, Jon, iaa atalaa abala inaatel, laa sin xan no matenaanua Moroaa ta paasaalua lalon prowins Asia.[◊]

Amiimiilam ma Malina a laa sin gim, biaa ta xaal sin iwaa talaawaa, ma iwaa setauan, ma iwaa naba ta xaalam; ma axaal sin abia no tanua ta paasaalua, laamuaan xan muina xalkale.

⁵ Gim ba pupua ngali adi abia amiimiilam ma malina xaal sin Iesu Karisito, iwaa ta tigiri paare so taman no maarang araraa Moroaa ta paare

[◊] **1:4 1:4** Lul 4:5

taman. Ia nanaaxuuk ina taamat ta tapaas xaal sin minet ma ia lalaamua papan no king ina balan pula.

A titii gita ma aleiwaii gita, sin xida no namaang tsaxa taman xan dal.

⁶ Ga axosngi gita ngali tsap xa maradaan ma unsausawit ngali taxaa ngali Moroaa ma Mom, laa sin ia biaa minaalam ma xoror watwat, laaliu ma laaliu! Aso.[◊]

⁷ Lasi, ia ta xaalame mii no xelangit,[◊]
ma no mat araraa di ba lasi ia,
biaa bula di, di ti tsoxaa ia.[◊]

Ma no inaman araraa ina balan pula di ba
birum, amuina sin ia.

A suk so maase! Aso.[◊]

⁸ Orong Moroaa a paare, “Iaa atiltsaxali ina,
ma iaa xapkap ina, iaa iwaa talaawaa, ma iwaa
setauan ma iwaa naba ta xaalame, iwaa Belaba.”[◊]

Xa ta malen xan tsi taamat

⁹ Iaa Jon nagim taamat ma nagim turan lalon abia sosong ma lalon maradaan ma lalon abia liliis adamis taman sosong, biaa xida lalon Iesu. Iaa tii manman papan Ienusua Patimos, malen xa xaus, amuina iaa ga babaais taman xan totore Moroaa ma iaa ga papaare leng taman Iesu.

¹⁰ Sin xan Leng Orong, xoror ina Nantanua tii xaalame papan iaa, o iaa ga longmien mulina iaa, ine lot malen tengteng ina tail,

[◊] **1:6 1:6** Lul 5:10 [◊] **1:7 1:7** Met 24:30; Mak 13:26; Luk 21:27;
1Te 4:1 [◊] **1:7 1:7** Jon 19:34, 37 [◊] **1:7 1:7** Met 24:30 [◊] **1:8**
1:8 Lul 22:13

11 biaa tii paare, “Atalaa papan xa skorol* sawe u ta lasi ma u na tulen laa sin xan no matenaanua Moroaa ta paasaalua no: laa Epeso, laa Simirna, laa Pergamam, laa Taiataira, laa Sardis, laa Piladelpia ma laa Laodisia.”

12 Iaa putsi iaa, ngali lasi, saa ia ta papaare sin iaa. O biaa iaa ta putsi, iaa lasi apaasaalua ina no niaan no laam di ta xosaraa taman goul.

13 O labatina abia no niaan laam, xa ia ta malen, xan tsi taamat, atamtuel lalon uga ta disdis laa sin no xaden, ma pu uga ta goul ta taxiu ulti bongbongan.

14 Ma xan ulin xuan asuk iaas malen wul,† ma ga iaas buxa malen biso ina tun o no matan a tsila malen rrar ina ie.

15 No xaden atsila malen di xosaraa no taman brons,‡ ma di ga alapaa no lalon ie, ngali xosaraa no ngali di ba mixat, ma inan ga malen tengteng ina no tun ta le xuen.

16 Sin xan lima mua a taana apaasaalua ina no xadaxada ma tsuul xaal nan xan ngutsina, bainat ta irom sin no papel ta lua. Paartsen matan a malen matanios ta tsila buxa taman watwat.

17 O biaa iaa ta lasi ia, iaa suk xol paina no xaden, malen iaa se met. Mil ga aturungi xan lima mua papan iaa, ma ga paare: “Nangaam mataa. Iaa Nanaaxuuk ina ma iaa Xapkap ina.◊

18 Iaa, iwaa ta tino. Iaa tii met, ma gim lasi, amuina iaa tino laaliu ma laaliu! Ma iaa taana

* **1:11 1:11 skorol** - No ulis ina lalon perper o no xilkil ina matauteng biaa di ta atatal papan. † **1:14 1:14 wul** - Biaa no uul ina sipsip di ta xosaraa no uga taman. ‡ **1:15 1:15 brons** - Maarang ta tsilatsila di ta xosaraa taman kopa ma tin. ◊ **1:17 1:17** Lul 2:8; 22:13

no lubaluba ina minet ma Edes.

¹⁹ “Biaabi u na atalaa, no sawe u tii se lasi no ma no sawe in talaawaa ma no sawe naba ta tsap no talaa mil.

²⁰ Muina ina no xadaxada ta paasaalua biaa Moroaa tii se axuina, biaa u ta lasi sin nugu lima mua, ma no muina ina abia no niaan laam ta paasaalua, di ta xosaraa taman goul balawaa se. Biaa no xadaxada ta paasaalua, di til axilangi no angelo ta paasaalua, ina xan no matenaanua Moroaa, ma biaa no niaan laam ta paasaalua, di til axilangi Xan no Matenaanua Moroaa ta paasaalua.”

2

Laa Epeso

¹ “Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in Epeso u na atatal:

Balawaa xan totore iwaa xa ta taxaanai no xadaxada ta paasaalua lalon xan lima mua, ma ga eses lolobet ina abia no niaan tiltil ina laam ta paasaalua, di ta xosaraa taman goul.

² Iaa atii no maarang araraaa u ta taxaa watwat ngali ma sal u ta amusili lalon num tinaalnge. Iaa atii we u xap sirawaa no inaman morokon, biaa u ga xonon abia di, di ta we, di no aposal oro ga xap, o gim ga tatanginai xadi no inaabaa.

³ Gim se lo amumusili iaa, gim ga tino adamis taman no mamaet amuina gim amusili iaa, ma gim ga xap maluaai.

⁴ Oro balawaa maarang abala, iaa xap saan ngali nagim namaang ina tino, biaa gim ta xap

titii iaa o biexaal, malen gim tii xosaraa biaa
gim tii atiltsoli ngali amusili iaa.

⁵ Biaabi u na adodom, u tii sen titii axaau we
ti. Puxisbal ma gim na xosaraa abia no maarang
gim ta setauan xosaraa. Nawe gim xap puxisbal,
iaa ba xaalam sangan gim ma ina le saali nagim
no niaan tiltil ina laam sin xan xolot.

⁶ Oro balawaa a manman sin nagim sirsiir:
Gim ngutsulen abia xadi namaang no Nikolaitia,
biaa iaa ta ngutsulen bula.

⁷ Iwaa xa ta ie talinga, na longmien senaara
Nantanua ta paatina laa sin xan no mate-
naanua Moroaa. Sin iwaa ta aiepatsaa, iaa ba
poroklii ia, ngali angen sin abia ie ina tino, biaa
lalon xan xobel matmirmir Moroaa.◊

Laa Simirna

⁸ "Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in
Simirna u na atatal:

Balawaa xan no totore iwaa ta Lalaamua ina
ma Xapkap◊ ina, ma iwaa ta met ma ga sebulu
tino mula.

⁹ Iaa atii nagim no sosong ma mamaet ma
nagim no muun, oro gim tsaa no untang! Iaa atii
xadi inaabaa abia di, di tii we, di no Jiu o ga xap,
oro di ina xan anua sausawit Saatan.

¹⁰ Gim nangaam mataa ngali semaarang gim
ba ta saaen sosong sin. Iaa asaaiti gim! Saatan
naba atsigali xaal ina gim nan anua lodo ngali
xonon gim, ma gim ba saaen sosong ina, sin no
leng ta sangaul. Gim na taalnge so, pupua sin leng

◊ 2:7 2:7 Lul 22:2 ◊ 2:8 2:8 Lul 1:17; 22:13

ina minet, ngali iaa ba tali, abia bungwal ina tino laaliu sin gim.

¹¹ Iwaa xa ta ie talinga, na longmien semaarang, nantanua ta paare taman sin xan no matenaanua Moroaa. Sin iwaa ta aiepatsaa, naba xap sosong bula sin nanaalua ina minet.◊

Laa Pergamam

¹² “Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in Pergamam u na atatal:

Balawaa totore ina aia xa ta ie bainat ta irom sin no papel ta lua.

¹³ Iaa atii gim ta manman itaa, biaa xobel Saatan ta aturungi xan muina xalkale. Oro gim tilwatwat so sin iesaaga, gim tii xap taaltalu sin nagim tinaalnge sin iaa, sin xan no leng Antipaas iwaa nugu tiltsoxoti so, ma di ga sas amantei lalon nagim inaman labalaba, tiwaa, Saatan ta manman.

¹⁴ Oro iaa tsal tatanginai biexaa maarang ta xap axaau biaa gim ta xosaraa. Biexaa inaman labatina gim, di amusili xan no asasing Balaam, a asingan Balaak ngali xonon no inaman Israel laa lalon namaang tsaxa, sin di ta ngani no luxaal di ta tsutsungit taman, laa sin no malagan ma di xosaraa no namaang ta tsaxa ina tsuliu.

¹⁵ Sin abia uk sal biexaa inaman labatina gim di amusili xan no asasing ina no Nikolaitia bula.

¹⁶ Biaabi gim na puxisbal! Nawe a xap; iaa ba xaalame ma iaa ba esas mii di taman abia bainat ina ngutsugu.

◊ 2:11 2:11 Lul 20:14; 21:8

17 Iwaa xa ta ie talinga, poroklii gim na alongmen no semaarang Nantanua ta asaait taman, laa sin xan no matenaanua Moroaa. Sin iwaa ta aiepatsaa, iaa ba tali biexaa manaa[✳] ta xuxii ma iaa ba tali bula xa xaat ta iaas taman xa ies uul iaa ta se atatal papan. Iwaa xa ta adi abala ies ia mu naba atii.

Laa Taiataira

18 "Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in Taiataira, u na atatal;

Balawaa xan no totore xan Tsi Moroaa. Iwaa no matan ta malen ie ta rar, ma no xaden asuk tsilatsila malen brons.

19 Iaa atixi nagim no namaang, nagim no titii ma tinaalnge, nagim no tinaxaa ma nagim no tilwatwat lalon nagim no tinaxaa ma talaawaa gim se xosor buxaai no tinaxaa ngen ti setauan.

20 Oro biexa maarang biaa iaa ta xap saan ngali taman nagim no sal ina tino, gim sirawaa aia aina Jesabel, ngali manman lalon xan matenaanua Moroaa, iwaa ta putsangi ia tsaa we, ia propet aina, taman xan no asasing ta apanaai abia di, di ta amusili ia ngali xosaraa namaang ina tsuliu, ma di ta ngani no luxaal di ta tsutsungit tali sin no malagan.

21 Iaa se tali no leng ngali na puxisbal sin abia xan no namaang ina tsuliu oro ga xap siriwaa iaa.

22 Biaabi, iaa ba tali xa xarixin maramase sin ia ma biaa di ta matul mii ia, di ba saaen xarixin sosong biaa ta xaal sin iaa, nawe di xap puxisbal sin xan no namaang.

[✳] **2:17 2:17** Jon 6:48-50

23 Iaa ba sas amantei xan no tsii ma di na met. O mil xan no matenaanua Moroaa araraa di ba atii we, iaa tsaa, iwaa xa ta tsatsel nan no butsa ma xadi no adodo no inaman, ma iaa ba uul xisi gim xuxuuk, ngali nagim no sen tinaxaa gim ta xosaraa, amusili nagim no namaang.

24 Talaawaa, iaa we ina paare ngali gim araraa tia Taiataira, laa sin gim, gim ta xap taxhaariti abia xan asasing, ma gim ga xap asasing sin xan riri ina sinnae xuxii Saatan. (Iaa ba xap tali xa mamaet bula papan gim.)

25 Gim na suk taxhaariti abia gim ta se adi, til sin iaa ba ta laa mula.

26 Sin iwaa ta aiepatsaa ma ga amusili nugu sirsiir til sin xapkap ina, iaa ba tali abia banam sin papan no inaman labalaba.

27 'Ma naba laamuangen di taman abia xudak
ain ta ie banam,
naba patsali adokdoki di malen kabalaa di
ta xosaraa taman pula madaas.'[◇]

Malen mu iaa ta se adi abia banam sin nugu Mom.

28 Iaa ba tali bula aia maan ta lengleng* sin.

29 Iwaa xa ta ie talinga, poroklii gim na along-men no semaarang Nantanua ta asaait taman, laa sin xan no matenaanua Moroaa.

3

Laa Sardis

1 "Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in Sardis, u na atatal;

[◇] **2:27** 2:27 Saam 2:9 * **2:28** 2:28 maan ta lengleng - Balawaa iesan aia xadaxada in lawaareng bingbing.

Balawaa xan no totore iwaa ta taxaana abia nantanuaan Moroaa ta paasaalua ma biaa no xadaxada ta paasaalua. Iaa atii num no mat tinaxaa, no inaman di adodo we, malen iu tino lalon num tinaalnge, oro iu se met.

² Pade! Awatwati sawe ta manman tsaa ma ga we na se met, amuina iaa se tatanginai we iu xap mager taxaawiti sawe nugu Moroaa ta saan ngali iu na xosaraa.

³ Biaabi u na adodom, no asasing u tii se longmien, ma u na sirawaa, ma amusili axaautsi abia asasing, ma u na puxisbal. Oro nawe u xap pade, iaa ba xaalame malen unpulapula ma u ba xap atii sen leng iaa ba xaalame sangan iu.[◊]

⁴ Oro a xap xudu mu abia no inaman in Sardis biaa di ta xap mager apuntua xadi no uga. Di ba eses mii iaa taman no uga ta iaas amuina iaa taton sin xadi no namaang tutiik.

⁵ Sin iwaa ta aiepatsaa, naba malen di, di ba ta tamtuel lalon no uga iaas. Iaa ba xap saali iesan ia sin abia buk ina tino,[◊] oro iaa ba paare leng taman iesan laamuaan nugu Mom mii xan no angelo.[◊]

⁶ Iwaa xa ta ie talinga, poroklii na alongmen no semaarang Nantanua ta asaait taman, laa sin xan no matenaanua Moroaa.

Laa Piladelphia

⁷ "Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in Piladelphia u na atatal;

[◊] **3:3 3:3** Met 24:43-44; Luk 12:39-40; Lul 16:15 [◊] **3:5 3:5** Lul 20:12 [◊] **3:5 3:5** Met 10:32; Luk 12:8

Balawaa xan totore iwaa ta Pat ma ta so, iwaa ta taxaanai xan lubaluba Dewit. Senaara ta tsalali a xap xa naba pupua ngali tsaxil xaali, ma biaa ta tsaxil xaali, naba xap xa na pupua ngali tsalali.

⁸ Iaa tii num no tinaxaa. Lasi, iaa se aturungi laamuaan iu, biaa mat ta se tsalel, biaa xa naba ta xap pupua ngali tsaxil xaali. Iaa atii we num no watwat adokdok buxa, oro u tii taxaariti tsaa nugu totore ma u ga xap ulis xaali iesaaga.

⁹ Lasi, iaa ba xosaraa abia di lalon abia xumkumul di ta amusili Saatan, biaa di ta we di no Jiu oro a xap, di no unaababaa, iaa ba xosaraa di ngali di ba xol sangan no xaden u ma di na paare leng we, iaa tii titii buxaai iu.

¹⁰ Oro iu tii amusili nugu lo ma iu ga tigiri tilwatwat lalon num tinaalnge, biaabi iaa ba tilt-somi iu sin leng ina xonkonon biaa naba xaalam sin abala xolkolmoxo araraa, ngali xonon abia di, di ta tino papan abala balan pula.

¹¹ Dokdok mu iaa ba xaalam, taxaariti sawe u tii se adi, ngalibi xa naba xap adi num bungwal.

¹² Iwaa ta aiepatsaa, iaa ba xosaraa ia malen xa tutur, ina xan anua nugu Moroaa, ma u ba tigiri manman nan no matan Moroaa, iaa ba atatal papan ia, iesan nugu Moroaa, ma iesan abia inaman labalaba ina nugu Moroaa, Jerusalem uul, biaa naba tsuul xaal balalangit sin nugu Moroaa,[✳] ma iaa ba bula atatal papan ia, taman iesaaga uul.

¹³ Iwaa xa ta ie talinga, na longmien sawe

[✳] 3:12 3:12 Lul 21:2

Nantanua ta asaait laa sin xan no matenaanua Moroaa.

Laa Laodisia

¹⁴ “Laa sin angelo ina xan matenaanua Moroaa in Laodisia; u na atatal;

Balawaa no totore axaal sin iwaa Aso, iwaa ta paare leng taman Moroaa, iwaa gita ta taltaalnge sin ma ga suk so, ia lalaamua ina xan axoxos Moroaa.

¹⁵ Iaa atixi num no tinaxaa, we num tinaxaa naba xap apuua taman daan madil o daan lelep. Naba axaaau we, iu nii malen daan lelep o malen daan madil.

¹⁶ Biaabi, amuina num no tinaxaa a gomsaa ta xap lelep o madil, iaa taxaaturung ngali xamutsali iu lalon ngutsugu.

¹⁷ U paare we, ‘Iaa untang, ma iaa se xaa taman tang ma iaa xap saan ngali xawas bula.’ Oro u xap nen xilalaa we, iu matabirum ma muunwas o matababa ma belbel.*

¹⁸ Iaa anaai iu ngali u ba uuli abia goul sin iaa. Ngalibi u ba tsap untang. Biaabu goul iaa ta tuni nan ie. Ma u na uuli xaa uga iaas sin iaa, ngali tamtuel ngali baaii num no minangel, amuina u ta belbel. Ma u na uuli xaa tubatuba sin iaa ngali silngi papan no mataam, ngali u ba pupua ngali nanen.

¹⁹ Sin iwaa, iaa ta titii buxaai iaa ba imii ma arongi xan xalkale. Biaabi u na taxaa watwat ngali xosaraa namaang tutiik ma u na puxisbal.

* ^{3:17} *3:17 belbel* - Sin nantanua a paare taman xa ta xap xosaraa xan no namaang axaaau Moroaa biaa ta tali sin no untaltaalnge ngali xosaraa xan tinaxaa.

20 Iaa atala, iaa tiltil matan mat ma iaa ga pipidi. Nawe xa alongmen inaaga ma ga tsalali mat, iaa ba tsiga ma ina angen mii ia ma ia naba angen mii iaa.

21 Iwaa ta aiepatsaa, iaa ba sirawaa ia ngali tsotso mii iaa papan nugu muina xalkale, malen mu iaa ta se aiepatsaa ma iaa ga tsotso mii nugu Mom papan xan muina xalkale.

22 Iwaa xa ta ie talinga, na longmien sawe Nantanua ta asaait laa sin xan no matenaanua Moroaa.”

4

Muina xalkale balalangit

1 Mulina abala, iaa agar o iaa ga lasi matenmat ina xobel balalangit ta tsalel ma iaa ga alongen abia ine ta papaare sin iaa a malen tail ta paare sin iaa, setauan, “Xaalame tala lapalaa, ngali iaa ba asen sin iu sawe naba ta tsap mulina abala.”

2 Sauna mu, Nantanua a sebula xaalame papan iaa taman xoror, ma laamuaan iaa biaa muina xalkale balalangit, xa ta tsotso papan.

3 O iwaa xa ta tsotso papan, a mat tsilatsila malen abia no xaat ta matmirmir malen jaspa ma karnelian. Ma ulti abia muina xalkale baangkula biaa ta tsila malen imiral, biaa xaat ta matmirmir ga tsila xoroak.

4 Ulti abia muina xalkale, no sangaul alua ma ga laa et (24) ina biexaa muina xalkale bula, ma papan abia no muina xalkale, no sangaul alua ma ga laa et (24) ina no xusaak di tsotso papan. Di ugauga taman no uga iaas ma di ga tsoben no bungwal ta goul.

5 No rrar ina tsilatsila, no tengteng ina maal ma no parpararek a teng lot xaal sin biaa muina xalkale.[◊] Apaasaalua no laam biaa ta rrar, laamuaan abia muina xalkale. Biaa xan no nantanua Moroaa ta paasaalua.[◊]

6 Laamuaan bula abia muina xalkale, maarang biaa ta mat malen laman galas, ta tixom malen kiristal.*

Lolobet ulti abia muina xalkale no tanua tuo ta aet, no mat a suk us puua di ta laa laamua ma mulina di.

7 Iwaa nanaaxuuk ina tanua tuo amat malen laion, nanaalua a mat malen xarixin bulmakau ma nanaatuul a mat malen taamat ma nanaaet amat malen talagaa ta lolo.

8 No tanua tuo xuxuuk xadi no paalpaal a paasxuk biaa ta us taman no mat sin no xolot araraa ma paina xadi no paalpaal. Siaat ma bing di xap iaawis sin papaare;

“Apati, apati, apati
ia iwaa Orong Moroaa Belaba,
iwaa setauan ma iwaa talaawaa ma iwaa naba
ta xaalame.”

9 Biaa no tanua tuo di aminalami, manglen ma putsangi axaau sin iwaa ta tino laaliu ma laaliu ta tsotso papan muina xalkale,

10 biaa no sangaul alua ma ga laa aet ina xusaak di sage putput laamuaan iwaa ta tsotso papan muina xalkale, ma di ga langaari laa sin iwaa ta tino laaliu ma laaliu. Di aturungi xadi no

[◊] **4:5 4:5** Lul 8:5; 11:19; 16:18 [◊] **4:5 4:5** Lul 1:4 * **4:6 4:6**
kiristal - Biexa maarang ta watwat buxa malen xaat tsilatsila ma
gita ga pupua ngali nanen tsiga lalon ta leng.

bungwal laamuaan biaa muina xalkale ma di ga paare;

11 “Iu nagiem Belaba, Orong ma Moroaa,
u ba adi minaalam ma mangmangle xa ma xoror,
amuina u axosngi no maarang araraa,
ma sin num sirsiir u ga axosngi no
ma di ga tino.”

5

Skorol ma sipsip dokdok

1 Mil iaa tii ga lasi lalon xan lima mua aia ta tsotso papan muina xalkale, biaa skorol taman no atatal sin no papel ta lua, ma di ga baraa taman no barbar ta paasaalua.

2 Ma iaa ga lasi iexa xaraxin angelo ta xuup lot ga we, “Saa ia ta ie banam xaal sin Moroaa ngali baxi abia no barbar ma na tsalali abia skorol?”

3 Oro asuk xap xa lalon balalangit o papan balan pula o paina balan pula tii pupua ngali tsalali abia skorol ma nanen lalon.

4 Iaa suk teng buxa amuina di tii xap tatanginai xa iwaa ta ie banam sin Moroaa, ngali tsalali abia skorol o ngali nanen lalon.

5 Mil iexa ina no xusaak asaaiti iaa, “Nangaam teng! Lasi, laion ina xan matenbung Juda, xan iaiaia Dewit, a se taxaa puua ngali aiepatsaa. Ia a pupua ngali tsalali abia skorol ma ngali tsalali abia no barbar ta paasaalua.”

6 O iaa ga lasi Sipsip Dokdok, ta malen, di tii se sas amantei tsaa, ta tiltil lolobet ina muina xalkale. Ma mii no tanua tuo ta et ma no xusaak di ta til ulti ia. Xan no kom apaasaalua

ma no matan bula ta paasaalua, di malen no Nantanuaan Moroaa ta paasaalua, ta tulen laa lalon balan pula araraa.

⁷ Tii xaalamé, ma ga adi abia skorol sin xan lima mua, iwaa ta tsotso papan abia muina xalkale.

⁸ O biaa ta se adi, biaa no tanua tuo ta et, ma no xusaak ta no sangaul alua ma ga laa et, di sage putput laamuaan aia Sipsip Dokdok. Di xuxuuk di ie arp,* ma di ga taxaane no koi ta goul ta us taman no xilkil ina ie ta malang, di ta axaai ma ga tso marir; biaa xadi no sausawit no inaman pat.

⁹ Ma di ga arouki ananaan uul,
“Iu xida belaba u pupua ngali adi abia skorol,
 ma ngali tsalali abia barbar,
amuina no inaman di tii sas amantei u
 ma taman num dal u tii iil tsaxali sal ngali no
 inaman ngali xaalamé sangan Moroaa,
 xaal sin no daan matenbung ma no mat
 totore ma no inaman araraa.

¹⁰ U ga axosngi di ngali tino paina xan banam Moroaa, biaa di ga malen no unsausawit di ta taxaa ngali xida Moroaa,
 ma di ba laamuangen abala balan pula.”[†]

¹¹ Mil iaa ga nanen ma longmien ine ina no daan angelo, xoxot ina di atsap tausen papan tausen, ma no sangaul ina tausen papan no sangaul ina tausen. Di til ulti muina xalkale mii no tanua tuo ma no xusaak.

¹² Di ga anaan lot,

* **5:8 5:8 arp** - Maarang ina sarsar ta ie no sua. † **5:10 5:10 Lul 1:6**

"A tutiik ngali iwaa sipsip dokdok, iwaa di ta sas
 amantei
 ngali naba adi abia xoror ma no minaas ma
 sinaae ma watwat,
 ma mangmangle ma minaalam ma paipa'ii!"

¹³ Mil iaa ga alongmen di araraa lalon balalan-
 git, ma papan balan pula, ma paina balan pula,
 ma papan laman, ma no axoxos araraa, di arouki,
 "Di araraa, di na pa'ii ia ma manglen ia, ma
 aminaalam ma di na tali xoror sin, laaliu
 ma laaliu,
 laa sin iwaa ta tsotso papan muina xalkale, ma
 laa sin Sipsip Dokdok."

¹⁴ Biaa no tanua tuo ta et, di paare, "Aso," ma no
 xusaak di sage putput ma di ga langaari laa sin
 Moroaa ma Sipsip Dokdok.

6

No barbar

¹ Mil iaa ga lasi iwaa Sipsip Dokdok ta tsalali
 nanaaxuuk ina abia no barbar ta paasaaluua pa-
 pan skorol. Mil iaa ga alongmen iexa ina abia
 no tanua tuo ta et ta paare lalon ine lot ta malen
 parpararek, ga we, "Xaalame!"

² Iaa nanen ma laamuaan iaa, iexa os iaas
 mii taamat papan ta taxaane bunaara ma di ga
 tali bungwal sin ma ga mangat ngali sol tsuul
 ngali aiepatsaa no daan inesas ma epuske mii no
 inaman labalaba.

³ Biaa iwaa Sipsip Dokdok ta tsalali abia
 nanaaluua ina barbar, iaa alongmen nanaaluua ina
 tanua tuo ta paare, "Xaalame!"

⁴ O mil iexa os ta suk tok buxa malen ie, a tsuul. Iwaa taamat ta sosolen os, di tali xoror sin, ngali saali malina nan balan pula, ngali xosaraa no inaman, ngali di ba sas amantei engen di. Di ga tali xaraxin bainat sin.

⁵ Biaa iwaa Sipsip Dokdok ta tsalali nanaatuul ina barbar, iaa alongmen nanaatuul ina tanua tuo ta paare, “Xaalame!” Iaa a tsoxo laa ma laamuaan iaa, os pun! Iwaa taamat ta sosolen ataxaane sikel* nan liman.

⁶ Mil iaa ga longmien ine lolobet ina abia no tanua tuo ta et, ta paare, “Naba xap buxa xaa luxaal ngalibi xan iliil leng axuuk naba uuli mu wit† axuuk ngali leng ta xuuk, o a tuul no leng ina baali‡ ma nangaam tsaalen olip daanwe ma waain.”

⁷ Biaa Sipsip Dokdok ta tsalali nanaaet ina barbar, iaa alongmen inan nanaaet ina tanua tuo ta tino ta paare, “Xaalame!”

⁸ Iaa a tsoxo ma laamuaan iaa, os iong! Iwaa taamat ta sosolen os, iesan Minet, ma Edes ga amamil papan. Moroaa a tali banam sin delulu ngali sas amantei axuuk ina abia no inaman ta et papan balan pula, taman bainat, itol ma no xaraxin minet ma no matauteng di ba sas amantei no inaman lalon abala balan pula.

⁹ Biaa ta tsalali nanaalima ina barbar, iaa lasi paina ibe tsutsungit, nantanuan no inaman di ta

* **6:5 6:5 sikel** - Biexa maarang di ta xosaraa ngali apuua mamaxet ina no luxaal. † **6:6 6:6 wit** - Balawaa xalitsa biaa di ta axaxaitsaa taman xaat ngali xosaraa palaawa ngali xosaraa tsoki. ‡ **6:6 6:6 baali** - Balawaa xalitsa biaa di ta axaxaitsaa taman xaat ngali xosaraa palaawa ngali xosaraa tsoki biaa no muunwas di ta ngani.

ilua, amuina di ta amusili xan totore Moroaa ma xan papaare leng di ta taxaariiti.

¹⁰ Di ilei lot, weatalaa, “Belaba Orong, ta pat ma so. Langisa u ba pupua ngali ininte sin abala no inaman lalon abala balan pula, ngali di ta sas amantei giem.”

¹¹ Ma di xuxuuk di ga adi no ugauga disdis ta iaas, ma di ga asaaiti di ngali liliis dokdok, pupua sin abia xoxot ina xadi no uk tinaxaa ma xadi no taamat lalon Iesu, ngali taxaawiti. Amuina xan no matenkorot Moroaa di ba sas amantei di bula.

¹² Iaa a tsoxo tsaa, biaa ta tsalali apaasxuk ina barbar. Ma xariin ninil ga tsap[◊] ma matanios ga tsap pun malen pu ugauga pun di ta xosaraa taman no ulina meme, o iwaa uleng araraa asuk tsap tok malen dal.[◊]

¹³ ma no xadaxada nan wang di ga xol papan balan pula, malen no waawaan ie di ta xol, biaa xariin maal ta maalen lii no.

¹⁴ Wang a xiriek lolobet ma ga ulis malen skorol ma no buk araraa ma no ienus, ninil naba arisi no laa palaaen xadi no niaan xalkale.[◊]

¹⁵ Mil no king ina abala balan pula ma biexaa lalaamua, mii no lalaamua ina no unmakmaxil, no untang, no xarixin taamat ma no untutule ma no inaman leiwaa, di xuxii lalon no lia ma labatina no xaat ina no buk.

¹⁶ Di ilei sin no buk ma no xaat, “Gim xol papan giem, ma gim na axuina giem sin no matan aia ta tsotso papan muina xalkale, ma sin xan minagaa aia Sipsip Dokdok.[◊]

[◊] **6:12 6:12** Lul 11:13; 16:18 [◊] **6:12 6:12** Met 24:29; Mak 13:24-25; Luk 21:25 [◊] **6:14 6:14** Lul 16:20 [◊] **6:16 6:16** Luk 23:30

17 Amuina biaa xaraxin leng ina minagaa a se tsap ma saa ia naba pupua ngali aiepatsaa?"

7

144,000 ina xan axixila Moroaa

1 Mil ina abala iaa tii lasi no angelo ta et di ta tiltil sin no tsigur ta et ina balan pula ngali tilkaali no matan maal ta et ina balan pula. Ngali tilbanti xa maal ngali naba xap maal papan balan pula o papan laman o papan xa ie.

2 Mil iaa ga lasi iexa angelo ta xaalame lapalaan selina, ta taxaanai, xan axixila Moroaa iwaatino. A ilei lot ngali abia no angelo ta et biaa Moroaa ta se tali xoror sin di ngali tsaalen pula ma laman, a paare,

3 "Gim nangaam tsaalen pula o no ie pupua sin gitabaa ta aturungi xan axixila Moroaa sin no ielan xan no untutule xida Moroaa."

4 Mil iaa tii ga longmien abia xoxot ina abia di, no angelo di tii aturungi xan axixila Moroaa sin di: 144,000 axaal sin no matenbung araraa in Israel.

5 No angelo di tii aturungi xan axixila Moroaa sin xan matenbung Juda 12,000,
sin xan matenbung Ruben 12,000,
Sin xan matenbung Gaad 12,000

6 xan matenbung Asaa 12,000,
Sin xan matenbung Napetali 12,000,
Sin xan matenbung Manase 12,000,

7 Sin xan matenbung Simeon 12,000,
Sin xan matenbung Liwai 12,000,
Sin matenbung Isakaa 12,000,

⁸ Sin xan matenbung Sebulon 12,000,
 Sin xan matenbung Josep 12,000,
 Sin xan matenbung Benjamin 12,000.

Biaa xaraxin malep lalon uga disdis iaas

⁹ Mil sin abala iaa nanen ma laamuaan iaa,
 xaraxin malep biaa xa ta xap pupua ngali iesei,
 xaal sin no inaman labalaba araraa ma no maten-
 bung, no inaman, ma no laxen totore di ta tiltil
 laamuaan abia muina xalkale ma talaa laamuaan
 aia Sipsip Dokdok. Di tamtuel lalon no uga disdis
 iaas ma di ga taxaanai no laxe ina baibai nan no
 liman di.

¹⁰ Ma di ga xuup lot buxa:
 “Atotoaa axaal sin xida Moroaa
 Iwaa ta tsotso papan muina xalkale
 ma laa sin iwaa Sipsip Dokdok.”

¹¹ No angelo araraa di tiltil ulti muina xalkale ma
 ulti no xusaak ma biaa no tanua tuo ta et. Di
 sage putput laamuaan abia muina xalkale ma di
 ga langaari laa sin Moroaa,

¹² ma di ga paare

“Aso!

Paipa’ii ma minaalam
 ma sinnae ma putsangi axaau ma mangmangle
 xa
 ma xoror ma watwat
 laa sin xida Moroaa, laaliu ma laaliu.
 Aso!”

¹³ Mil iexa ina no xusaak ga atsuraa iaa, “No
 saa abia, di ta ugauga lalon no uga iaas, ma itaa
 di xaal?”

¹⁴ Iaa xisi, “Nugu Orong u atii.”

Ma ga paare, “Balawaa no inaman, di no un-
 taltaalnge di ta se aiepatsaa araraai biaa xaraxin

xonkonon, di se guraii xadi no uga disdis ma di ga aiaasi no lalon xan dal iwaa Sipsip Dokdok.[☆]

¹⁵ Biaabi

"Di ga manman laamuaan xan muina xalkale Moroaa
ma di ga langaari sin ia lasiaat ma nabing
nan Xan Anua Moroaa
ma iwaa ta tsotso papan muina xalkale naba
apalasaa xan anuasel papan di.

¹⁶ 'Di ba xap bula itol
Di ba xap bula marua.
Pal naba xap bula pale di
ma na xap alapaa di.'[☆]

¹⁷ Amuina iwaa Sipsip Dokdok lolobet ina muina xalkale naba tsap xadi untilaamamil
naba laamuangen di laa nan keke ina daan ina tino.

'Ma Moroaa naba siwaa lii no didin mat araraa sin xadi no matan.'"[☆]

8

A baxi xapkap ina barbar

¹ Biaa Sipsip Dokdok ta tsalali apaasaalua ina barbar, tii suk malina lalon balalangit malen xolot ina aua.

² Ma iaa ga lasi no angelo ta paasaalua di ta til laamuaan Moroaa ma ga tali no tail ta paasaalua sin di.

³ Iexa angelo a taana koi ta goul a xaalam
ga le til sangan ibe tsutsungit. Tii adi no daan xilkil ina ie ta malang, biaa di ta xaii papan abia ibe tsutsungit ta goul ta tso marir mii xadi

[☆] 7:14 7:14 Met 24:21; Mak 13:19 [☆] 7:16 7:16 Ais 49:10 [☆] 7:17

7:17 Ais 25:8

no sausawit abia no inaman pat, laamuaan abia muina xalkale.

⁴ Biaa ubaas ina abia no xilkil ina ie ta malang mii xadi no sausawit no inaman pat ta laa lapalaa laamuaan Moroaa, xaal sin liman angelo.

⁵ Mil iwaa angelo ga adi abia koi, ma ga tuali koi taman ie ta xaal papan ibe tsutsungit, o ga lii laa papan balan pula. Ma tengteng ina parpararek ma tsilatsila ina rrarar ma ninil a tsap papan balan pula.◊

No angelo di xuina no tail ta paasaalua

⁶ Mil biaa no angelo ta paasaalua, di ta taxaana no tail ta paasaalua, ma di se taxaaturung ngali xuii no.

⁷ Lalaamua ina angelo a xuii xan tail ma ga atsapngen ail* ma ie suaamsuaam di ta louxaa mii dal, ma di ga lii abala no papan balan pula. Axuuk xolot ina abia atuul ina balan pula asuk dami araraa, axuuk xolot ina abia atuul ina no ie asuk dami araraa malen no puaaia, ma biaa no palis xarawaak bula asuk dami araraa.

⁸ Iwaa nanaalua ina angelo a xuina xan tail, ma was ta malen xarixin buk ta rrarar di lii laa lalaman. Axuuk xolot ina atuul ina abia lalaman asuk putsi laa sin dal,

⁹ axuuk xolot ina atuul ina no matauteng biaa di ta tino laman, di met ma axuuk xolot ina no mono atuul lulus.

¹⁰ Nanaatuul ina angelo, a xuina xan tail, ma xarixin bulbulentu, ta rar malen tsilatsila ina sul

◊ **8:5 8:5** Lul 11:19; 16:18 * **8:7 8:7** ail - Langit watwat ta malen xaat ta madil ta xol xaal nan wang.

a xol xaal nan wang laa papan axuuk xolot ina atuul ina daansel ma no keke.

¹¹ Iesan aia xadaxada Bobo. Axuuk xolot ina atuul ina no daan memem, a se tsap bobo, ma xuduxudu ina inaman di met sin abia daan ta bobo.

¹² Nanaaet ina angelo axuina xan tail, ma axuuk xolot ina atuul ina pal di tuti ma axuuk xolot ina atuul ina uleng ma axuuk xolot ina atuul ina no xadaxada, ngalibi axuuk xolot ina atuul, ina di naba suk lodo. A xuuk xolot ina atuul ina siaat ma bing tii lodo.

¹³ Biaa iaa ta a tsoxo, iaa longmien talagaa iwaa ta lolo tade lapalaa ma ga tol lot: “Xaraxin xirabas ma no mamaet morokon ngali abia di, di manman papan abala balan pula; amuina xapkap biaa tineng ina no angelo atuul, sauna mu, detuu ba xuina xadetu no tail!”

9

¹ Iwaa nanaalima ina angelo a xuina xan tail, ma iaa ga lasi xadaxada ta xol xaal nan wang, laa lapula papan balan pula. Di ga tali sin iwaa xadaxada abia lubaluba ngali abia lis ta xap xa xapkap ina.

² Biaa ta tsalali abia lis ta xap xa xapkap ina, ubaas asuk tsuul xaal lalon, malen biaa ubaas ta xaal lalon xaraxin ie suaamsuaam. Pal ma wang asuk pun araraa taman abia ubaas ina abia lis.

³ Ma tsuul xaal sin abia ubaas, no tsik di tsuul laa lapula papan balan pula ma di ga tali abia xoror malen no sogomare ina abala balan pula.

⁴ Di tii asaaiti di, ngali di na xap atsoti no palis ma no ie ina balan pula, oro ngali atsoti abia di,

xan axixila Moroaa ta xap manman papan no ielan di.

⁵ Di xap tali xoror sin di ngali sas amantei xa, oro ngali tali mu xoror ngali asosongi no inaman sin no uleng ta lima, ma xadi sosong a malen sogomare ta ngaalti xa.

⁶ Sin abia no leng no inaman, di ba tsatsel ngali minet, ma di ba xap tatanginai, di ba saan ngali met, oro minet naba sol loxono di.

⁷ Biaa no tsik di mat malen abia no os di ta se saasaage ngali laa sin maxil. Papan no xuan di, di tsoben no maarang ta malen bungwal ina goul ma no matan di, a etuna, malen no taamat toto.

⁸ Ma no ulin xuan di a malen no ulin xuan aina, ma no lian di a malen no lian laion.

⁹ Xadi no bakbaxil papan no bongbongon di malen ain ma tengteng ina xadi no paalpaal a malen parpararek ina no os ma karis di ta sol atataen laa sin maxil.

¹⁰ Xadi no muxu a xaa tsoxaa no inaman malen no sogomare, ma sin xadi no muxu di ie xoror ngali asosongi no inaman sin no uleng ta lima.

¹¹ Xadi king iwaa angelo lalon abia xaraxin lis, iwaa iesan sin totore in Ibru, ila Abadan o sin totore Grik ila Apolon.

¹² Biaa nanaaxuuk ina no xaraxin xirabas a se liu; alua tsaa bia no xaraxin xirabas naba ta xaalame.

¹³ Nan apaasxuk ina angelo tii axuina xan tail ma iaa ga longmien ine ta xaal sin abia no tsigur tii et lapalaa ina abia ibe tsutsungit ta goul laamuaan Moroaa.

¹⁴ Biaa ine a paare sin nan apaasxuk ina angelo taman tail, "Gim aleiwaai abia no angelo ta et di

ta pitsi di nan abia xaraxin Daansel Euparates.”

¹⁵ Ma biaa no angelo ta et, Moroaa tii taxaaturungi di ngali abala aua ma leng ma uleng ma miet ngalibi di ba se leiwaa ngali di ba pupua ngali sas amantei axuuk xolot ina a tuul ina no inaman araraa.

¹⁶ Biaa xoxot ina abia no unmakmaxil papan no os a pupua malen 200 milian.* Iaa alongmen xadi xoxot.

¹⁷ Biaa no os ma no unsosolen no os, iaa tii lasi di, lalon nugu binalang nanen, di mat weatala: Xadi no bakbaxil a tok malen ie, de, ma iong malen lalon xatuu. No xuan abia no os a malen no xuan no laion, ma ie lalep ga tsuul mii ubaas ma salpa[†] xaal lalon no ngutsina di,

¹⁸ Balawaa no xirabas ina ie, ubaas ma salpa biaa ta tsuul xaal lalon xadi no ngutsina, a sas amantei axuuk xolot ina a tuul ina no taamat araraa.

¹⁹ Biaa xoror ina no os, a manman sin no ngutsina di ma xadi no muxu, amuina xadi no muxu a ie xo biaa ta pupua ngali xosor atsoti no inaman malen tsitsi.

²⁰ Biaa no inaman araraa di ta xap ilua sin abala no xirabas, oro di tii xap puxisbal sin langlangaari laa sin no malagan di ta xosaraa no taman no liman di tsaa; di xap muut sin langlangaari laa sin no salawa tsaxa, ma sin no malagan ta goul, silwa, brons, xaat ma no pu ie malagan, biaa no malagan di ta xap nanen, o lolong o eses.

* **9:16 9:16** 200 milian - 200,000,000. † **9:17 9:17** salpa - A malen les ga iong ga sas malen muu, xan tsino a tso tsaxa biaa di ta axaaii.

²¹ Di tii xap puxisbal bula sin biaa di tii sas amantei no inaman, ma no mat tsunuxa, namaang ina tsiliu ma ina pulapula.

10

Angelo ma skorol dokdok

¹ Iaa tii ga lasi iexa xaraxin angelo ta xaal balalangit, ma ga ugauga taman no xelangit ma baangkula ta ulti xuan, paartsen matan, a malen pal o no xaden a malen tutur suaamsuaam.

² A taxaanai skorol dokdok, biaa ta matul pano liman ta se tsalel. A aturungi xan xadek mua papan laman, ma xan xadek xaaiaar papan pula.

³ Ma tii ga suk xuup lot malen aia laion ta barangangaal. Ma biaa ta xuup, biaa no ine ina no parpararek ta paasaalua di ga papaare.

⁴ Ma biaa no parpararek ta paasaalua ta se papaare, iaa we ina se atalaa, oro ga xap, amuina iaa alongen inan xa ta xaal balalangit, ta we, “U na baraa senaara biaa no parpararek ta paasaalua di tii se paare taman ma nangaam atalaa no.”

⁵ Mil iwaa angelo iaa tii lasi ta til papan laman ma pula, a tulsen xan lima mua laa lapalaal balalangit.

⁶ Ma ga puris laa sin aia ta tino laaliu ma laaliu, iwaa tii axosngi balalangit, mii no maarang araraa lalon, ma pula mii biaa no maarang araraa lalon, ma laman mii biaa no maarang araraa lalon, ma ga paare, “No leng ina liliis naba xap alil!”

⁷ Oro sin abia no leng, iwaa nan apaasaalua ina angelo naba ta wena xuina tail, biaa xan

tinaxaa xuxii Moroaa di ba se tsap araraa malen ta paatine sin xan no untutule no propet.

⁸ Mil biaa ine iaa ta longmien xaal balalangit, a paare sebula sin iaa: "Laa adi biaa skorol biaa ta se tsalel pano liman aia angelo ta tiltil papan laman ma pula."

⁹ Biaabi iaa ga laa sangan aia angelo ma iaa ga atsuraa ia ngali tali sin iaa abia skorol dokdok. A paare ngali iaa, "Adi ma u na ngani. Naba xosaraa balaam na manuul, oro nan ngutsuum naba memem malen matsii."

¹⁰ Iaa adi abia skorol dokdok sin liman aia angelo ma iaa ga suk ngani. Asuk memem malen matsii nan ngutsugu. Oro biaa iaa ta se ngen araraai, balaaga tii suk manuul.

¹¹ Mil ga asaaiti iaa, "Una sebula babaais taman xan inesaait Moroaa sin no daan inaman, no inaman labalaba, no mat laxen xalam ma no king."

11

No tiltsoxoti alua

¹ Di tali paas sin iaa malen xa puapua ma di ga asaaiti iaa, "Laa ma u na tsoxo puua Xan Anua Moroaa ma ibe tsutsungit, ma u na xoxoti abia di, di ta langlangaari tia.

² Oro u na poroklii abia xolot lokobel ina Xan Anua Moroaa, papaalii, u na xap tsoxo puua. Amuina di tii se tali sin no Gentail. Di ba but tsaalen abala inaman laba ta pat, sin no uleng ta 42.[◊]

[◊] **11:2** **11:2** Luk 21:24

3 Ma iaa ba tali abia xoror sin no tiltsoxoti ta lua, ma delu ba papaare leng taman xadi no totore no propet sin no leng ta 1,260, ma delu ba alen no uga ina lolbiir."

4 Balawaa no ie olip ta lua, ma no niaan tiltil ina laam ta lua, biaa ta til no laamuaan Orong ina balan pula.

5 Nawe xa a we na tsaapi delulu, ie lalep naba tsuul sin no ngutsina delulu ma naba axaaii araraai abia xadelulu no matenkorot. Xadelulu no matenkorot araraa di ba miet sin abia sal, nawe di xonon ngali tsaapi delulu.

6 Balawaa lo taamat delu ie xoror ngali banti wang ngali naba xap langit sin leng delu ba ta papaare taman xadi no totore no propet, ma delu ie xoror ngali puxutsi daan ngali na tsap dal ma ngali ririiti balan pula taman no mat laxen xaraxin xirabas papan no inaman lalon balan pula araraa malen delulu ta saan ngali.

7 Biaa delu tii se araraai xadelu no papaare leng, iwaa matauteng ta malen Lungangaa ta tsuul xaal nan abia lis ta xap xa xapkap ina ma naba aiepatsaa delulu ma naba sas amantei delulu.[◊]

8 Xadelulu no pakpak naba matul no nan sal ina inaman laba, biaa gita ba ta putsangi malen tore puapua ina Sodom ma Igip, tiwaa bula xadelulu Orong tii met papan tongol.

9 Sin no leng ta tuul ma xolot, no inaman lalon no matenbung, ma no mat laxen totore ma no inaman labalaba di ba lasi xadelulu no pakpak

[◊] **11:7 11:7** Lul 13:5-7; 17:8

ma di na xap poroklii xa na punami xadelu no pakpak.

¹⁰ No inaman di ta manman lalon balan pula di ba taton sin abia delulu ma di na xosaraa no luxaal, ma di na tabiel engen di taman no tinabel, amuina biaa no propet ta lua, delu tii suk asosongi abia no inaman araraa di ta tino nan balan pula.

¹¹ Oro mil sin a tuul ma xolot ina leng, Moroaa tii xuu tali maal ina tino sin delulu, ma delu ga til papan no xaden delulu, ma no saa biaa di ta lasi delulu, di suk mataa buxa.

¹² Mil delulu ga suk alongen ine lot ta xaal balalangit, ta paare, "Gulu xaalame tala lapalaa." Ma delu ga laa balalangit lalon xelangit, biaa xadi no matenkorot di ta lo rimrimiti delulu.

¹³ Sauna mu, xaraxin ninil atsap ma axuuk xolot ina sangaul ina abia inaman laba tii suk xol. Ma 7,000 ina inaman, ninil amantei di. Ma biaa di, di ta tino di suk mataa, ma di ga aminaalam Moroaa lapalaa balalangit.[◊]

¹⁴ Ma biaa nanaalua ina no xirabas a se liu. Ma nanaatuul ina xirabas, naba suk xaalame isagaa mu.

Angelo a xuii apaasaalua ina tail

¹⁵ Iwaa nan apaasaalua ina angelo a xuii xan tail ma no ine lot lalon balalangit di paare, "Biaa maradaan ina xolkolmoxo a se tsap malen xan maradaan nagiem Orong ma ina xan Karisito. Ma ia naba lalaamua laaliu ma laaliu."

[◊] **11:13 11:13** Lul 6:12; 16:18

16 Ma biaa no sangaul alua ma ga laa et ina no xusaak, biaa di ta tsotso papan xadi no muina xalkale laamuaan Moroaa, di suk sage putput ma di aturungi no paartsen matan di lapula ma di ga langaari laa sin Moroaa.

17 Di ga paare,

“Giem putsangi axaau laa sin iu Orong Moroaa
 iwaa Belaba
 iwaa talaawaa ma iwaa setauan
 amuina u se adi abia xaraxin xoror
 ma u se atiltsaxali ngali laamuangen no
 inaman.

18 No inaman labalaba di se musteng,
 ma num minagaa a se xaalamé.

Ma leng a se xaalamé ngali ininte sin no minet,
 ma ngali atsili no untutule biaa no propet
 taman no ilil,
 ma num no inaman pat, ma biaa di, di ta manglen
 iesaam,
 biaa di ta dokdok ma biaa di ta lot
 ma ngali xosor atsoti no saa di ta xosor atsoti
 balan pula.”

19 O mil Xan Anua Moroaa balalangit ga tsalel
 ma lalon Xan Anua Moroaa biaa bokis xuxubu ta
 manman ma no tsilatsila atsap ma no parpararek
 ma xaraxin ninil[◊] ma xaraxin ail* ga xol.[◊]

12

Aina ma xaraxin lawaa

1 Biexa xaraxin axixila atsap balalangit, iexa
 aina a uga taman pal, ma uleng paina no xaden

[◊] **11:19 11:19** Lul 8:5; 16:18 * **11:19 11:19** ail - Langit watwat
 ta malen xaat ta madil ta xol xaal nan wang. [◊] **11:19 11:19** Lul
 16:21

ma bungwal ina sangaul axuuk ma ga laa lua ina xadaxada papan xuan.

² Iwaa aina atiaan ma ga teng taman sosong, sin ta we na se taxaa tsi.

³ Mil biexa axixila a sebula tsap balalangit, iexa xarixin lawaa ta tok, taman no xuan ta paasaalua ma a sangaul xan no kom, ma apaasaalua no bungwal papan xuan.

⁴ Xan muxu a rii lii axuuk xolot ina a tuul ina no xadaxada lalon wang ma ga lii no laa lapula papan balan pula. Iwaa aina a se taxaaturung ngali taxaanai xan madalak o iwaa lawaa ga til laamuaan aia aina ngali naba ngani aia madalak.

⁵ A taana tsi taamat, iwaa naba ta laamuangen no inaman labalaba se araraa taman biaa ain xudak. Moroaa ga asaaiti xa ngali tsii tsaxali aia madalak ngali laa lapalaa sangan Moroaa ma laa sin xan muina xalkale.

⁶ Iwaa aina a sol laa nan xolot biil, sin abia xobel Moroaa ta se taxaaturungi ngali ia, tiwaa xan no angelo Moroaa di ba tilaamamil sin ia sin 1,260 ina leng.

⁷ Ma maxil tii ga tsap balalangit. Maikal ma xan no angelo di sas epuske mii xarixin lawaa, ma iwaa xarixin lawaa mii xan no angelo di ga sas mula bula.[◊]

⁸ Oro iwaa xarixin lawaa tii xap watwat pupua ma di ga poroklii abia xadi xobel balalangit.

⁹ Maikal ma xan no angelo, di suk lii iwaa xarixin lawaa laa lapula, tsitsi in ti tsaa, iwaa di ta putsangi bula taman maraanis o Saatan, iwaa ta laamuangen xolkolmoxo araraa loxono

[◊] **12:7** **12:7** Jut 1:9

Moroaa. Di tii lii ia ma xan no angelo laa lapula papan balan pula.[✳]

10 Mil iaa ga alongmen ine ta xaal nan balangan git ta paare,

"Talaawaa atotoaa xa a se tsap ma biaa xoror ma xan Maradaan xida Moroaa,
ma biaa banam xan aia Mesaia.

Amuina iwaa unbababel ina no turumasesen gita,
iwaa naba ta babel tali di laamuaan xida Moroaa lasiaat ma nabing,

Maikal ma xan no angelo, di se lii laangen ia lapula.

11 No untaltaalnge, di aiepatsaa ia sin xan dal aia Sipsip Dokdok
ma sin abia totore ina xadi papaaare leng;
di xap titii buxaai xadi tino
ma di na suxa mula sin minet.

12 Biaabi gim na taton, gim tia balalangit
ma gim, gim ta manman tia lalon di!

Oro xariin xirabas laa sin balan pula ma laman,
amuina iwaa Saatan a se laa tia lapula sangan gim!

Asuk magaa buxa,
amuina atii we xan leng asuk pitpit buxa."

13 Biaa iwaa xaraxin lawaa ta lasi we di se lii ia laa lapula papan balan pula, asuk xalili aia aina, iwaa ta taxaane aia tsi taamat.

14 Moroaa ga tali xan no paalpaal talagaa ta lua sin aia aina, ngalibi naba lo laa lalon abia xobel bil biaa ta se taxaaturungi ngali ia, tiwaa xan no angelo di ba tilaamamil sin ia, sin no miet ta tuul ma xolot. Ngali naba man palaaen aia tsitsi.

[✳] **12:9 12:9** Luk 10:18

15 Mil xaal sin xan ngutsina iwaa tsitsi, asuk ubiis lii daan ta malen daansel ngali sol liwaa iwaa aina ngali xan tinate naba tataii aia aina laa.

16 Oro balan pula ga tiltsomi aia aina biaa ta tsalali ngutsina ma ga xonmen abia daansel iwaa xaraxin lawaa ta ubiis lii xaal nan ngutsina.

17 Mil iwaa xaraxin lawaa ga suk magaa sin aia aina ma ga laa ngali xosaraa no maxil ngali epuske mii, biaa xan no tsi araraa, biaa di ta long amusili xan no lo Moroaa ma di ga taxaariti xan no papaare leng Iesu.

18 Ma iwaa xaraxin lawaa ga til xuen.

13

Matauteng ta xaal lau

1 Ma iaa ga lasi aia matauteng ta malen Lungleegaa ta tsuul xaal lau. Xan no kom asangaul ma no xuan apaasaalua, taman no bungwal ta sangaul papan abia xan no kom,[◊] ma papan no xuan xuxuuk, di atalaa no ies biaa ta xororaa Moroaa.

2 Iwaa matauteng iaa ta lasi, amat malen lepad,* oro no xaden a malen bea† ma ngutsina a malen laion. Iwaa xaraxin lawaa a tali xan xoror sin aia matauteng ma xan muina xalkale ma xaraxin banam ngali lalaamua.

3 Biexa xuan aia matauteng amat malen di tii sas amantei, oro biaa xan toto ti ga se ma. Biaa xolkolmoxo ina inaman araraa di tunga, ma di ga suk amusili aia matauteng.

[◊] **13:1 13:1** Lul 17:3, 7-12 * **13:2 13:2** *lepad* - Iwaa xaraxin pus iwaa ta pupua ngali sas amantei xa taamat. † **13:2 13:2** *bea* - Xaraxin matauteng.

⁴ No inaman di langaari laa sin xaraxin lawaa, amuina a se tali abia banam sin iwaa matauteng, ma di bula di ga langaari laa sin iwaa matauteng, ma di ga atsura, "Saa malen aila matauteng? Saa pupua ngali epuske ma maxil mii ia?"

⁵ Iwaa matauteng adi inatutiik ngali paraak ma paare xororaa Moroaa ma ga xosor puua xan banam sin no uleng ta 42.

⁶ Iwaa matauteng a apangaa ngutsina ngali xororaa Moroaa, ma ga paatinai no daraxe taman iesan ma xan xobel so ma biaa di ta manman balalangit.

⁷ Iwaa xaraxin lawaa a tali xoror sin aia matauteng ngali xosaraa no maxil ngali epuske mii no inaman pat ma ngali aiepatsaa di. Ma ga adi abia banam patanginai no matenbung araraa, no inaman, no xalam ma no inaman labalaba.

⁸ Ma no inaman araraa nan balan pula di ba langaari laa sin iwaa matauteng. Iwaa Sipsip Dokdok tii xap atalaa no iesan di lalon abia buk ina tino, laamuaan axoxos ina xolkolmoxo.

⁹ Saa ia ta ie talinga, axaau na lolong.

¹⁰ Nawe xa a laa nan anua lodo
nan anua lodo naba laa.

Nawe xa taamat di ba sas amantei taman bainat,
taman bainat, di ba sas amantei.

Muina ina abala, di na liliis adamis ma di na tigiri
tilwatwat lalon xadi no untaltaalnge.

Nanaalu ina Lungangaa a tsuul nan balan pula

¹¹ Mil iaa ga lasi iexa matauteng ta malen Lungangaa a tsuul xaal nan balan pula, xan no

kom alua malen iwaa sipsip uul, oro a papaare malen xaraxin lawaa.

¹² A laamuangen no inaman taman xan no banam araraa iwaa lalaamua ina matauteng ngali xan axaau tsaa, ma ga atuaai balan pula araraa ma xan no inaman ngali langaari laa sin iwaa lalaamua ina matauteng, iwaa xan toto ta se ma.

¹³ A xosaraa no xaraxin axixila xoror biaa ta asen xan xoror, ma ga xosaraa ie ngali xaalamelapula xaal balalangit laa papan balan pula laamuaan no inaman.

¹⁴ Amuina sin abia no axixila ga adi abala no xoror ngali xosaraa xan xolot aia lalaamua ina matauteng, ma ga apanaai aturungi no inaman ina balan pula. Ma ga asaaiti di ngali xosaraa xa malagan taman mangmangle xa ina iwaa matauteng, iwaa di tii tsoxaa taman bainat, ma ga tino tsaa.

¹⁵ Ma ga adi xoror sin, ngali xuu tali maal sin abia patpatsen aia lalaamua ina matauteng, ngalibi naba pupua ngali papaare ma ga paare watwat sin biaa di araraa, ngali saa ia ta palo ngali langaari laa sin aia patpatsen di ba sas amantei di.

¹⁶ Ma ga atuaai bula no inaman araraa, biaa di ta dokdok ma di ta lot, no untang, no muunwas, biaa di ta leiwaa ma untutule, ngali adi xa axixila papan xadi no lima mua o papan ielan di.

¹⁷ Naba xap xa na pupua ngali uuli xawas, o sune nawe a xap xaka axixila biaa iesan aia matauteng o xoxot ina iesan.

¹⁸ Balawaa no ililei ngali sinaae. Nawe saa ia ta sinaae, na atik axaautsi biaa xoxot ina aia

matauteng, amuina balawaa xan xoxot taamat.
Xan xoxot biaa 666.

14

No untaltaalnge ta 144,000

¹ Mil iaa nanen ma laamuaan iaa, iaa ga lasi Sipsip Dokdok, ta tiltil papan buk Zaion, o mii ia, biaa 144,000 biaa xan ies ma iesan xan Mom, bia papan no ielan di. [◊]

² Ma iaa ga alongen tengteng ta xaal balalangit malen tengteng ina xariin daansel ta tate ma malen xaraxin tengteng ina xariin parpararek. Biaa tengteng iaa ta alongen a malen no taamat di ta atengsi xadi no arp.

³ Ma di ga arouki anaan uul laamuaan muina xalkale ma laamuaan no tanua tuo ta et ma no xusaak. A xap xa na pupua ngali atii abia ananaan, oro biaa mu 144,000 Moroaa ta se iil mulangen di xaal lalon balan pula.

⁴ Balawaa no taamat di xap apuntua di tsaa mii no aina. Di amusili Sipsip Dokdok nan no xolot ta xaa laa. Moroaa a uul tsaxali di labatina no inaman ma ga tali di malen no nanaaxuuk ina waawaan laa sin Moroaa ma iwaa Sipsip Dokdok.

⁵ A xap xaa daraxe u ba tatanginai nan no ngutsina di, di suk leiwaa sin xadi no namaang tsaxa.

No angelo ta tuul

⁶ Mil iaa ga lasi iexa angelo ta lolo nan wang, ga adi biaa inesaait mamainaang ta xap xa xapkap ina, ngali paare leng sin abia di, di ta manman lalon balan pula, ma laa nan no inaman labalaba

[◊] **14:1 14:1** Lul 7:3

araraa, no matenbung, no mat xalam ma sin no inaman.

⁷ Ga paare taman ine lot, "Gim na mataatine Moroaa ma gim na aminaalami ia, amuina leng ngali xan ininte a se xaalame. Gim na langaari laa sin amuina axosngi balalangit ma balan pula, laman ma no keke."

⁸ Nanaalua ina angelo amusili ma ga paare, "Biaa xaraxin xobel labalaba Babilon a se xol, asuk so a se xol, biaa ta xosaraa no daan inaman labalaba, di ga nunngi biaa waain manginngin ina xan tsuliu."[◇]

⁹ Nanaatuul ina angelo amusili delulu setauan ma ga paare taman ine lot, "Nawe xa alangaari laa sin aila matauteng ta malen Lungangaa ma patpatsen ma ga adi abia axixila sin ielan o sin liman,

¹⁰ ia bulaq naba nun sin abia waain ina xan xaraxin minagaa Moroaa, naba asosongi di taman puapua ina xan minagaa. Ia bula naba saaen xaraxin sin abia ie tutun ma amuina sin abia salpa ta suaamsuaam nan no matan no angelo pat ma iwaa Sipsip Dokdok.

¹¹ Ma biaa ubaas ina abia ie a tali sosong sin di, ga laa lapalaa ma ga xap xa xapkap ina. A xap xa leng o bing ina iaawis sin sosong ngali abia di, di ta langaari laa sin matauteng ma patpatsen ma a laa bula sin saa ia ta adi abia axixila ina iesan."

¹² Muina ina abala, di na liliis adamis malen abia no inaman pat, di ta amusili xan no lo Moroaa ma di ga tilwatwat lalon taltaalnge sin Iesu.

[◇] **14:8 14:8** Lul 18:2

¹³ Mil iaa ga alongmen ine ta xaal balalangit ta paare, "Atalaa, 'Atubudaani abia no minet, biaa di ta met taman tinaalnge lalon Orong. Xadi no namaang axaau naba amusili di."

Nantanua a paare, "Iou, di ba iaawis sin xadi tinaxaa amuina xadi no tinaxaa naba amusili di."

Papaas ina balan pula

¹⁴ Iaa a tsoxo ma laamuaan iaa, iaa lasi nan xelangit ta iaas, ma xa ia ta xuuk ta tsotso papan abia xelangit, a malen xan Tsi Taamat taman bungwal ta goul papan xuan ma biaa saarip* ta irom nan liman.

¹⁵ Mil iexa angelo atsuul xaal nan Xan Anua Moroaa ga ilei lot laa sin aia ta tsotso papan xelangit weatalaa, "Amuina balan pula a se maatkel, ma leng ina papaas a se tsap, xaalame taman num saarip ma una le papaas lalon balan pula."

¹⁶ Biaabi iwaa xa ta tsotso papan xelangit ariti balan pula taman xan saarip, ma ga papaas.

¹⁷ Iexa angelo atsuul xaal nan Xan Anua Moroaa balalangit, ma xan saarip bula a irom.

¹⁸ Iexa angelo bula, iwaa ta tilaamamil sin abia ie lalep, axaal sangan abia ibe tsutsungit ma ga ile taman ine lot laa sin aia angelo ta taana saarip ta irom ga we, "Adi num saarip ma u na ritlii no bung greip ina waain ina balan pula, amuina xan no greip a se manel.

¹⁹ Iwaa angelo alii abia xan saarip papan balan pula, ma ga axumuli no greip ma ga lii no laa

* **14:14 14:14** saarip - Biaa pu ain ta malen sikaal ta gege ngali paaski no wit.

lalon xaraxin xolot ina parpar greip biaa ta asen xan minagaa Moroaa."

²⁰ Di ga xutsili abia no greip lalon xolot ina parpar waain lokobel ina inaman laba. Ma dal ga rue tsuul xaal nan abia xolot, ga us xaalame lapalaa sangan xuan os ma ga laa palpalaan malen 300 kilomita ina xan disdis.◊

15

Apaasaalua no angelo mii apaasaalua no xaraxin xirabas

¹ Iaa tii lasi lalon balalangit biexa xariin axixila mamainaang: no angelo apaasaalua mii no xapkap ina no xaraxin xirabas ta apaasaalua, amuina mii balawaa no, biaa xan minagaa Moroaa ga suk xubit maaba.

² Ma iaa ga lasi maarang ta mat malen, laman ta malen galaas di ta louxaa mii ie, ma di ga tiltil sangan laman, di tii aiepatsaa aia matauteng ta malen Lungangaa ma xan patpatsen ma biaa xoxot ina iesan. Di ga taana xadi no arp Moroaa ta tali no sin di.

³ Ma di ga arouki xan anaan Moses, iwaa xan untutule Moroaa ma xan ananaan Sipsip Dokdok, "Orong Moroaa Belaba

num namaang asuk lot buxa ma matmirmir,
King ina no inaman labalaba

num no namaang araraa asuk tutiik ma aso.

⁴ Saa naba xap mataatine iu, O Orong,
ma aminaalami iesaam?

Amuina iu xasinge u pat.

No xobel labalaba araraa di ba xaalame

◊ 14:20 14:20 Lul 19:15

ma di na langaari laamuaan iu,
 amuina num no namaang tutiik a se tsap
 lengleng.”

⁵ Mulina abala, iaa nanen laa lalon balalangit,
 Xan Anua Moroaa biaa anuasel ina xan no pa-
 paare leng Moroaa, ma xan no lo ta sangaul ta
 tsalel.

⁶ Talaa lokobel ina Xan Anua Moroaa, no angelo
 di ta paasaalua di xaalam taman apaasaalua ina
 no xaraxin xirabas. Di uga taman no ugauga ta
 mamainaang ta tsilatsila ma di ga alen no xoltin
 uga ta goul ta matul tabaxi no bongbongon di.

⁷ Mil iexa ina abia no tanua tuo ta et a tali no koi
 ta goul ta paasaalua sin no angelo ta apaasaalua,
 ta us taman xan minagaa Moroaa, iwaa ta tino
 laaliu ma laaliu.

⁸ Ma biaa Xan Anua Moroaa asuk us taman
 ubaas ta xaal sin xan minaalam Moroaa ma xaal
 sin xan xoror ma ga suk xap xa na pupua ngali
 tsiga lalon Xan Anua Moroaa, pupua sin biaa no
 angelo ta paasaalua di ta se xabaren araraai xadi
 no xaraxin xirabas xuxuuk.

16

Apaasaalua no koi ina xan minagaa Moroaa

¹ Mil iaa ga longmien ine lot ta xaal nan Xan
 Anua Moroaa, ta paare laa sin no angelo ta
 paasaalua, “Laa xabaren abia no koi ta paasaalua
 ina xan minagaa Moroaa papan balan pula.”

² Iwaa lalaamua ina angelo a laa ma ga xabaren
 xan koi papan pula ma no toto tsaxa ta sosong, ga
 puaren abia inaman biaa di ta ie axixila ina iwaa

matauteng ta malen Lungangaa ma di ga langaari laa sin xan patpatsen.

³ Iwaa nanaalua ina angelo a xabaren xan koi papan laman, ma ga puxutsi laa sin dal malen xan aia taamat ta se met ma biaa no maarang araraa ta tino lau di met.

⁴ Iwaa nanaatuul ina angelo a xabaren xan koi papan no daansel ma no keke, ma di ga tsap malen dal.

⁵ Mil iaa ga alongmen aia angelo ta tilaamamil sin abia no daan ta paare:

“Iu so sin num no ininte,

iu iwaa talaawaa ma iwaa setauan, iu xas-inge mu u pat,

amuina iu tii ininte sin di sin abala sal.

⁶ Amuina di se sas amantei num no inaman pat, ma no propet,

ma uga se tali dal sin di ngali nunngi malen xadi iliil ngali sawe di ta xosaraa.”

⁷ Ma iaa ga alongmen ine ta xaal nan ibe tsutsungit ta paare,

“Iou, Orong Moroaa Belaba,

aso ma a tutiik num ininte.”

⁸ Iwaa nanaaet ina angelo axabaren xan koi laa papan pal, o pal ga adi xoror ngali tuni no inaman taman ie.

⁹ Xaraxin lelep asuk alapaa no inaman, di ga suk xororaa iesan Moroaa, iwaa ta atutiki abia no xirabas oro di ga palo ngali puxisbal ma aminaalamia ia.

¹⁰ Iwaa nanaalima ina angelo axabaren xan koi papan xan muina xalkale iwaa matauteng ta malen Lungangaa, ma xan maradaan ga tsigaii

abia lodo xating. No inaman di ga ngaalti nen xaliman di amuina di ta saaen xariin sosong.

11 Ma di ga xororaa Moroaa in balalangit, amuina sin xadi sosong mii xadi no toto, oro di palo ngali puxisbal ngali senaara di tii se xosaraa.

12 Iwaa nan apaasaakuk ina angelo axabaren xan koi papan xariin Daansel Euparates ga xosaraa daan ga suk moxo araraa, ngali taxaaturungu xadi no sal no king xaal nan selina.

13 Mil iaa ga lasi no tanua tsaxa ta tuul di ta malen no rokrok, detuu ga tsuul xaal nan ngutsina aia xaraxin lawaa, ma detuu ga tsuul xaal nan ngutsina aia matauteng, ma detuu ga tsuul xaal nan ngutsina iwaa propet ababaa.

14 Detuu no salawa tsaxa detuu xoxosaraa no mat laxen axixila xoror, ma detuu ga laa sangan no king ina xolkolmoxo, ngali axumuli di ngali inesas sin abia xariin leng xan Moroaa iwaa Belaba.

15 “Lasi, iaa ba xaalambe malen unpulapula! Atubudaani iwaa xa ta padepade ma ga ugauga tsaa taman xan uga papan no isuaan, ngalibi naba xap belbel ma na suk mangiel buxa.”¹⁵

16 Mil detuu ga axumuli no king laa nan abia xobel di ta putsangi sin totore Ibru taman Amagedon.

17 Iwaa nan apaasaalua ina angelo axabaren abia xan koi laa nan wang, ma xaal nan Xan Anua Moroaa, ine lot axaal papan abia muina xalkale tii paare weaatala, “A se xosor puua!”

¹⁵ **16:15 16:15** Met 24:43-44; Luk 12:39-40; Lul 3:3

¹⁸ Mil pitpitsik ina no tsilatsila ga tsap, xaraxin ngaarere ina no parpararek ma xaraxin ninil. Tii xap xa ninil weatala atiltsoli tsaa sin axoxos ina inaman. A suk so maase tii suk lot buxa.[☆]

¹⁹ Biaa xaraxin inaman laba a xiriek sin no xolot ta tuul ma no inaman laba ina no inaman labalaba di xol laa lapula. Moroaa adodom abia Xaraxin Babilon ma ga tali abia sobuk ta us taman waain ina xan xaraxin minagaa.

²⁰ No ienusu araraa di sol loxonon ma di ga xap pupua ngali tsal tatanginai no buk.[☆]

²¹ No xaraxin xaat ina ail* a xol xaal nan wang papan no inaman ta pupua malen 30 kilogram. Ma no inaman di ga xororaa Moroaa amusili abia xirabas ina no xariin xaat ina ail, amuina biaa xirabas tii suk tsaxa buxa.[☆]

17

Aina matauteng malen Lungangaa

¹ Iexa ina abia no angelo ta paasaalua, ta ie abia no koi ta paasaalua a xaalame ma ga paare sin iaa, "Xaalame, iaa ba asen sin iu biaa xan sosong aia aina in nan sal, iwaa ta xalkale papan no daan ta xudu.

² Biaa no king ina balan pula di xosaraa no namaang ina tsuliu mii aia aina in nan sal ma biaa no inaman ina balan pula di ga nun gogo bula taman abia waain ina xan tsuliu."

³ Mil xoror ina Nantanua ga xaalame papan iaa ma iwaa angelo ga giwaa iaa laa lalon xobel

[☆] **16:18 16:18** Lul 8:5; 11:13, 19 [☆] **16:20 16:20** Lul 6:14 * **16:21**

16:21 *ail* - Langit watwat ta malen xaat ta madil ta xol xaal nan wang. [☆] **16:21 16:21** Lul 11:19

biil. Tiwaa iaa ga lasi iwaa aina ta tsotso papan iwaa matauteng ta malen Lungangaa ta suk tok, no isuaan aia matauteng asuk us taman no mat laxen ies ta xororaa Moroaa, mii no xuan apaasaalua ma sangaul ina xan no kom.◊

⁴ Iwaa aina ga alen uga ta de ma ga tok ma ga tsilatsila taman goul, biaa no xaat tsilatsila xan ilil ta lapalaa buxa taman no xatuul ina xima. A taxaane abia sobuk ta goul taman no liman ta us taman no namaang morokon ina xan no tsuliu.

⁵ Balawaa ies ta xuxii, di ta atalaa papan ielan,
BABILON, BIAA XARAXIN INAMAN LABALABA.

IWAA NAGAA INA NO AINA DI TA TSULIU
MA INA ABIA NO NAMAANG MOROKON INA BALAN
PULA.

⁶ Iaa lasi we iwaa aina a nun tangtangabaa taman dalan no inaman pat biaa tii sas amantei di, amuina di tii paare leng taman Iesu.

Biaa iaa ta lasi ia, iaa tii suk olol buxa.

⁷ Mil iwaa angelo ga paare sin iaa, “Ngalisa so u ta tunga? Iaa ba asaait alengi iu taman no inesaait ta xuxii ina aia aina ma ina iwaa matauteng ta solen, biaa no xuan apaasaalua ma sangaul axuuk ina xan no kom.

⁸ Iwaa matauteng u tii lasi, tii tino ti ma talaawaa a se met, ma naba tsuul xaal nan lis ta xap xa xapkap ina ma itaa ta laa, Moroaa naba xosor atsoti ia. Ma no inaman di ta manman lalon abala balan pula, iwaa Sipsip Dokdok a xap atalaa no iesan di lalon abia buk ina tino. Sin axoxos ina xolkolmoxo, di ba tunga sin abia, di ba ta lasi aia matauteng, amuina tii tino ti ma talaawaa a se met, ma naba xaalamet tsaa.◊

◊ 17:3 17:3 Lul 13:1 ◊ 17:8 17:8 Lul 11:7

9 “Taamat ta ie adodo mamainaang naba sinaae sin abala. Biaa no xo ta paasaalua, biaa no buk ta paasaalua mu iwaa aina ta xalkale papan.

10 No king bula apaasaalua, a lima di se xol, axuuk ilei se manman ma iexa a xap mager xaalam, oro nawe a xaalam, naba ben manman dokdok mu.

11 Iwaa matauteng tii tino ti ma talaawaa a se met, ia nan apaasaatuul ina king, ma ia ina abia apaasaalua ina no king ma Moroaa naba xosor atsoti ia.

12 “Biaa sangaul axuuk ina no kom u ta lasi biaa sangaul axuuk ina king, biaa di ta xap mager adi xa maradaan oro di ba adi abia banam malen king sin, mii aia matauteng.

13 Xadi adodo axuuk mu ngali tali xoror ma banam sin iwaa matauteng.

14 Ma di ba xosaraa no maxil ngali epuske mii iwaa Sipsip Dokdok oro iwaa Sipsip Dokdok naba aiepatsaa di, amuina ia Orong ina no orong ma King ina no king, ma mii ia, biaa di ta ilei ma xanei di ma di ga amusili ia so.”

15 Mil iwaa angelo ga asaaiti iaa, “Biaa no daan iu ta lasi iwaa aina in nan sal ta tsotso papan, biaa mu no inaman ma no malep ma no inaman labalaba ma no mat laxen totore.

16 Iwaa matauteng ma iwaa sangaul axuuk ina kom u ta lasi, di ba ngutsulen aia aina. Di ba suk tsaalen ia ma di na poroklii ia ta belbel, ma di ba ngani no isuaan ma di na axaaii ia taman ie.

17 Amuina Moroaa a se aturungi abia lalon xadi no butsa ngali xosaraa sawe di ta saan ngali sin namaang ina ukbal ngali tali xadi xoror sin

iwaa matauteng ngali lalaamua, pupua sin xan no totore Moroaa di ba ta xosor puaa.

¹⁸ Iwaa aina u ta lasi, biaa xaraxin inaman laba, biaa ta laamuangen no xariin king ina balan pula.”

18

Babilon a se xol

¹ Mil sin abala, iaa tii lasi iexa angelo ta xaal balalangit. Xan xaraxin banam ma balan pula ga mat geramis sin ta girgiring.

² Ma taman abia xaraxin ine atol:
“A se xol! A se xol iwaa Xaraxin Babilon. [◊]

A se tsap xadi xobel no salawa tsaxa,
ma xadi xobel abia no tanua tsaxa araraa,
ma xadi xobel no mat laxen maan morokon,
no inaman di ta ngutsulenlii no.

³ Amuina no inaman labalaba di se nungi
abia waain gogo ina xan no tsuliu.

No king ina balan pula di xosaraa no namaang
ina xitxitip minaxis mii ia,
ma no unsusune ina xolkolmoxo di tsap no
untang amuina sin xan no xaraxin sirsuur
morokon ngali xakaa was xuduxudu xadi
no iliil ta laa lapalaa biaa naba ta atatoni
ia tsaa.”

⁴ Mil iaa ga alongmen biexaa ine ta xaal bal-
alangit ta paare,

“Nugu inaman gim tsuul alen Babilon
ngalibi gim ba xap xosaraa abia no uk na-
maang tsaxa ta xoxosaraa,
ngali gim ba xap adi xan no xaraxin xirabas,

[◊] **18:2** **18:2** Lul 14:8

- ⁵ Amuina xan no namaang tsaxa asuk matul
papan uk turan xaale lapalaa balalangit,
ma Moroaa a se adodomii xan no laklaxeii lo.
- ⁶ Taal mulangen sin malen sawe tii tali sin gim
ma biexaal.
Uul alua ngen ia ngali sawe ta se xosaraa.
A louxaa sobuk morokon ma ga tali sin biexaal
biaabi tali sin ia no sobuk ta lua ina xan
louxaa tsaa.
- ⁷ Asosongi ma tali abia xaraxin matabirum
malen abia minaalam ina axoxorong biaa tii
tali sin ia tsaa.
Lalon xan butsa a paraak,
'Iaa tsotso malen kwin, iaa xap aina
nal ma iaa ba xap lolbiir.'
- ⁸ Biaabi sin xa leng, xan no xaraxin xirabas naba
sol liwaa ia malen:
minet, lolbiir, ma xaraxin itol.
Ie naba axaaii araraai ia,
amuina iwaa Orong Moroaa, iwaa ta ininte
sin aia aina, ia Belaba.
- ⁹ "Biaa no king ina balan pula, di ta xitxitip
minaxis mii aia aina ma di ga exesen abia xan
axoxorong mii, di ba laси ubaas ina aia aina ta
dem, di ba teng lolbiir papan ia.
- ¹⁰ Di ba suk mataatinai buxaai sin naba ta sen
saaen sosong we ma di ba til palaaen ia ma di ba
suk lolbiir buxa ma di ba paare:
"Xaraxin xirabas! Xaraxin xirabas biaa xaraxin
inaman laba,
o Babilon, inaman laba ina xoror!
Sin aua ta xuuk num ininte a se xaalame!"
- ¹¹ "Ma no unsusune ina balan pula di ba teng
lolbiir ngali aia aina amuina a se xap xa bulu
ngali uuli xadi no mat maarang.

12 Naba xap xa ngali uuli xadi no goul, silwa, no xaat tsilatsila, ma no xatuul ina xima, uga mamainaang, uga de, silal ma uga tok, no mat xoltin ie ta tso mamainaang, ma no mat maarang di ta xosaraa taman no lian elapan, ie xan iliil ta laa lapalaa ma brons, ain ma no xaat matmirmir tumtumar;

13 A xap xa na uuli xadi no sinaman ma no bunglaa, ma no xilkil ina ie ta malang, di ta axaaii ma ga tso marir, waain ma olip daanwe, palawa mimi ma wit; no bulmakau ma no sipsip, no ors ma no karis, ma no inaman biaa di ta sune taman di malen no untutule.

14 “Ma di ba paare we, ‘Iwaa waawaan u ta saan ngali, a se sol loxona iu. Num no minaas araraa ma no matmirmir a se xaapina, ma xa naba xap tsal tatanginai bula.’

15 Biaa no unsusune, di ta sune taman abia no maarang, ma di ga alet buxaai no tang sin aia aina, di ba til laa palpala tsaa, amuina di mataatinai abia xan xaraxin sosong aia aina. Di ba teng ma lolbiir.

16 Ma di ba teng, weatalaa;
“Xaraxin xirabas! Xaraxin xirabas, biaa xaraxin inaman laba,
di ugauga taman no uga axaau ta de ma ta tok,
ma ga tsilatsila taman goul, no xaat tsilatsila,
ma no xatuul ina xima.

17 Lalon aua axuuk, biaa no xariin xuxute asuk maraamen gomsaa!”

“Biaa no unteteie ina no mono, ma no inaman araraa di ta xaa papan mono, ma no untutut, no

inaman di ta taxaa lau ngali xadi no xalkale, di ba til palpalaas tsaa.

¹⁸ Biaa di ta lasi ubaas ina xan ie ta xaal sin abia xolot di ti auki, di ba xuup we, ‘A xap biexa inaman laba ti, na malen abala xaraxin inaman laba.’

¹⁹ Di ba asen xadi no lolbiir sin di ta lii pit papan no xuan di ma di ba teng lolbiir ma papaare; “Xaraxin xirabas! Xaraxin xirabas sin xariin inaman laba,

biaa no inaman araraa di ta ie mono lau,
di se tsap no untang sin xan no tang,

Sin aua a xuuk mu, xan no tang ma no maarang
ina xuxute asuk maraamen araraa.”

²⁰ Biaa ine xaal balalangit a lo papaare,
“Biaa no inaman araraa balalangit ma xan no
inaman Moroaa, no aposal, no prophet,
gim na taton we Moroaa a se xosor atsaxati
ia.

Amuina Moroaa a se ininte sin ngali abia na-
maang tsaxa ta xosaraa sin gim.”

²¹ Mil iexa xaraxin angelo alet tsaxali iexa
xaraxin xaat malen xaat ina axaxaitsaa no wit,
ga lii laa lalaman ma ga paare we:

“Taman abia uk namaang tsaxa,
biaa xaraxin inaman laba Babilon
iwaa Moroaa naba lii laa lapula abia xaraxin
inaman laba ma di ba xap tatanginai bula.

²² No unsarsar taman no mat laxen musik malen
arp, piut, tail,
di ba xap alongen di bula lalon iu.

No untinaxaa ina biexaa mat laxen tinaxaa,
di ba xap tatanginai di bula lalon iu.

Biaa tengteng ina abia xaat ina axaxaitsaa no wit,

di ba xap alongen bula lalon iu.
²³ Ma rrar ina laam
 naba xap bula tsila lalon iu.
 Di ba xap alongen bula inan
 aia taamat minaxis ma xan tubu lalon
 xadelulu alaba bula.
 Num no unsusune di tii tsap no xaraxin taamat
 ina xolkolmoxo,
 Sin num no pu makmaxar tsaxa, u tii apanaai
 no inaman labalaba araraa.
²⁴ Lalon xan no sal di tatanginai dalan no propet
 ma no inaman pat
 ma ina biaa no inaman araraa, di ta sas
 amantei di lalon abala balan pula."

19

Aleluiaa!

¹ Mil sin abala, iaa longmien maarang ta teng
 malen xaraxin malep lalon balalangit di ta xuup-
 kup;

“Aleluiaa!

Atotoaa xa ma minaalam ma xoror xan xida
 Moroaa.

² Amuina aso ma ga suk tutiik xan ininte,
 a se atut tali mamaet sin aia aina in nan sal
 ta xosor atsoti balan pula taman xan na-
 maang ina xitxitipi minaxis.

Moroaa a se xosor atsoti Babilon amuina a se sas
 amantei xan no untutule.”

³ Ma di sebula xuup:

Aleluiaa!

Biaa ubaas a laa lapalaa laaliu ma laaliu.

⁴ Biaa no sangaul alua ma ga laa et ina xusaak
 ma biaa no tanua tuo ta et, di xol lapula ma di

ga langaari laa sin Moroaa, iwaa ta tsotso papan
abia muina xalkale. Ma di ga paare;
“Aso Aleluiaa!”

⁵ Mil ine ta xaal lalon abia muina xalkale, ga
paare,

“Pa’ii xida Moroaa,

gim araraa xan no untutule,
no saa gim, gim ta mataatinai ia,
biaa di ta lot ma biaa di ta dokdok.”

⁶ Mil iaa ga alongen maarang ta teng malen
xaraxin malep, ga teng malen tinate ina daansel
ta sol, ga malen parpararek ta teng lot ga xuup
papaare we:

“Aleluiaa!

Amuina xida Orong Moroaa iwaa Belaba a
laamuangen no maarang araraa.

⁷ Gita na paalam ma taton,

ma gita na aminalami Moroaa!

Amuina xan alaba aia Sipsip Dokdok a se
xaalame

ma xan tubu a se saage liliis.

⁸ Moroaa ga augaugai ia taman

no uga ta matmirmir ta tsilatsila ma ga iaas.”

Amuina uga ta matmirmir a til axilangi xadi no
namaang tutiik no inaman pat.

⁹ Mil iexa angelo ga paare sin iaa; “Atalaabala,
‘Atubudaani abia di, Moroaa ta ningi di ngali
laa sin xan luxaal ina xan alaba iwaa Sipsip
Dokdok.’” Ma ga paare bula, “Balawaa xan no
totore so Moroaa.”[◊]

¹⁰ Biaa iaa ta alongmen abala, iaa suk sage put-
put sangan no xaden ngali langaari laa sin. Oro

[◊] 19:9 19:9 Met 22:2-3

ga paare sin iaa weatalaa, "Nangaam xosaraa abia, iaa bulaa iaa untutule mii iu ma mii nagim no taamat biaa di ta taxhaariti abia papaare leng ina Iesu. U na langaari laa sin Moroaa! Amuina biaa xan papaare leng Iesu biaa inesaait so ta xaal sin Moroaa."

Unsosolen os iaas

¹¹ Iaa ga lasi balalangit ta tsalel ma talaa laamuaan iaa os iaas, iwaa unsosolen os iesan Tinaalnge ma Soina. Taman namaang tutiik a ininte ma ga xosaraa no maxil.

¹² No matan a malen ie ta rrar, ma papan xuan, no daan bungwal. Papan no isuaan, Moroaa atalaa biexa ies, ma ia mu ta xuuk atii abala ies.

¹³ Atamtuel nan uga disdis ta madaak taman dal ma iesan Xan Totore Moroaa.

¹⁴ No unmakmaxil ina balalangit di amusili ia, di solen no os iaas ma di ga tamtuel lalon no uga iaas axaau ta xap pun.

¹⁵ Tsuul xaal lalon ngutsina, bainat ta irom ngali sas lii no inaman labalaba. "Naba laamuongen di taman abia xudak ain ta til axilangi xan banam." Naba axaxaitsaa abia parpar ina waain taman xan xarixin minagaa Moroaa iwaa Belaba.

¹⁶ Papan xan uga disdis ma papan xan xabaas, balawaa ies,

King ina no king
Ma Orong ina no orong.[◊]

¹⁷ Ma iaa ga lasi iexa angelo ta tiltil nan pal, iwaa ta xuup lot sin no maan di ta lolo lapalaa

nan wang, "Gim xaalamé, gim le exumule araraa ngali abala xan xariin luxaal Moroaa,

¹⁸ ngalibi gim ba ngani xadi no pakpak no king, ma no lalaamua ma no unmakmaxil ma no os ma no unsosolen os, ma xadi no pakpak no inaman araraa, inaman leiwaan ma no untutule ma biaa di ta lot ma di ta dokdok bula."

¹⁹ Mil iaa tii ga lasi iwaa matauteng ta malen Lungangaa ma no king ina balan pula mii xadi no unmakmaxil di exumule ngali xosaraa maxil ngali epuske mii iwaa unsosolen os mii xan no unmakmaxil.

²⁰ Oro iwaa unsosolen os ga tsili aia matauteng ma iwaa propet ta xoxosaraa no axixila xoror ababaa ngali ia. Taman abala no axixila xoror, tii apanaai abia di, di tii se adi xan barbar iwaa matauteng ma di ga langaari sin xan patpatsen. Ga lii delulu arie, delu ta tino tsaa, lalon abia ie ulis ta las taman salpa.[◇]

²¹ Iwaa unsosolen os a sas amantei biexaala ina di araraa, taman abia bainat ta tsuul xaal nan ngutsina ma no maan araraa di ga suk balpak taman xadi no pakpak.

20

Tausen ina miet

¹ Ma iaa tii ga lasi iexa angelo ta tsuul xaal balalangit, ta taxaane abia lubaluba ina lis ta xap xa xapkap ina ma sin liman ataxaane tsen.*

² Atsiili aia xaraxin lawaa iwaa nan xabaar ina xolot dis, iwaa salawa tsaxa ma ga pis ariiti ia ngali tausen axuuk ina miet.

[◇] **19:20 19:20** Lul 13:1-18

* **20:1 20:1** tsen - Sua ain.

3 Tii lii ia laa nan abia lis ta xap xa xapkap ina, ma ga banti ma baraa abia mat papan ngali naba xap apamaai bula no inaman labalaba, pupua sin tausen axuuk ina miet naba ta xap. O mil maaba naba lubalii ia ngali xaa nen leng.

4 Iaa ga lasi abia no muina xalkale biaa di ta tsotso papan, di ga adi abia banam ngali ininte. Ma iaa ga lasi nantanuaan abia di, iwaa matauteng ta malen Lungangaa a iritlii no xuan di, amuina di babaais taman xan inesaait leng Iesu, ma ngali xan totore Moroaa. Di tii xap langaari laa sin iwaa matauteng ma xan patpatsen ma di tii ga xap adi xan axixila papan no ielan di ma papan no liman di. Di ba tino bula ma di ba lalaamua malen no king mii Karisito sin tausen axuuk ina no miet.

5 (Biexaal ina no minet araraa di tii xap tino bula pupua sin tausen axuuk ina no miet ta xap.) Balawaa nanaaxuuk ina tinapaas mula.

6 Atubudaani ma apati abia di, di ta ie xolot bula sin abia nanaaxuuk ina tinapaas mula. Biaa nanaalua ina minet, tii xap xaka xoror papan di, oro di ba tsap xan no unsausawit Moroaa ma ina Karisito ma di ba lalaamua mii ia malen no king sin tausen axuuk ina no miet.

Moroaa a ininte sin Saatan

7 Biaa tausen axuuk ina no miet ta se xap, Moroaa naba se aleiwaai Saatan nan xan anua lodo.

8 Ma na tsuul laa ngali apamaai no inaman di ta manman lalon no tsigur araraa ta aet ina balan pula, biaa no inaman labalaba Gog ma Magog,

ngali axumuli di ngali maxil, ma xadi xoxot a malen xenken talaa xuen

⁹ Di es laa tabaxi disdis ina balan pula ma di ga til ulti xadi xobel xan no inaman Moroaa, biaa inaman laba, ta titii buxaai. Oro ie ga tsuul xaal balalangit ma ga suk auki araraai di.

¹⁰ Iwaa Saatan ta xaa apanaai di, ma Moroaa ga lii ia laa nan ie ulis ina salpa las, tiwaa bula tii lii aia matauteng ta malen Lungangaa ma propet ababaa. Detuu[†] ba adi abia xaraxin sosong, bing ma siaat laaliu ma laaliu.

Ininte ina no minet

¹¹ Mil iaa ga lasi xaraxin muina xalkale ta iaas ma iwaa xa ta xalkale papan. Balan pula ma balalangit, delulu xaxapinai ma delulu ga xap manman nan no matan ma ga xap xadelulu xa xolot.

¹² Ma iaa ga lasi no minet, biaa di ta dokdok ma biaa di ta lot, di ta til laamuaan xan xalkale Moroaa, ma no angelo di ga tsalali no buk. Ma iexa angelo ga tsalali biexa buk, biaa buk ina tino. Moroaa ga ininte sin no minet sin senaara di ta se xosaraa, malen di se atalaa lalon no buk.

¹³ No inaman araraa di ta se met lalaman, di tii til atia laamuaan muina xalkale, ma biaa di araraa lalon Edes ma no xolot araraa, di til bula atia ma Moroaa ga ininte sin no inaman xuxuuk sin sawe di tii se xosaraa.

¹⁴ Mil Moroaa ga lii minet ma Edes laangen lalon ie ulis. Biaa ie ulis, biaa nanaalua ina minet.

¹⁵ Nawe Moroaa a xap tatanginai iesan xa lalon buk ina tino, naba lii ia nan ie ulis.

[†] 20:10 20:10 Saatan, maraanis ma propet ababaa.

21

Jerusalem uul

¹ Mil iaa tii ga lasi balalangit uul ma balan pula uul, amuina biaa nanaaxuuk ina balalangit ma nanaaxuuk ina balan pula, delu se met ma ga se xap bula xa laman.◊

² Ma iaa tii ga lasi abia Inaman Laba Pat, biaa Jerusalem uul ta xaalame lapula xaal balalangit, xaal sin Moroaa, ta taxaatrungi malen xa tubu ta tamtuel lalon no uga ta geramis ngali liisi xan maxis.◊

³ Ma iaa tii ga longmien xaraxin ine ta xaal sin muina xalkale, ga paare, “Talaawaa xan xobel ngali manman Moroaa bala se mii no inaman, ma naba tino mii di. Di ba tsap xan no inaman, ma Moroaa ia tsaa naba manman mii di, ma ia naba tsap xadi Moroaa.

⁴ Naba siwaalii no didinmat araraa sin no matan di. Di ba xap met bula ma di ba xap lolbiir, o teng o saaen sosong, amuina biaa no maarang in ti, talaawaa a se xap araraa.”

⁵ Iwaa xa tii xalkale papan muina xalkale a paare; “Iaa ba xosor a wuli no maarang araraa!” Mil ga paare, “Atalaa abala, amuina balawaa no totore, iu na taltaalnge sin no, ma aso.”

⁶ A paare sin iaa, “Talaawaa no maarang araraa a se tsap, iaa iwaa Alpa* ma iwaa Omegaa,† iwaa Atiltsaxali ma iwaa Xapkap ina. Iaa ba tali sin saa ia ta marua ngali nunngi abia keke ina tino ma ga xap xa iliil ina.

◊ **21:1 21:1** 2Pi 3:13 ◊ **21:2 21:2** Lul 3:12 * **21:6 21:6** Alpa - Nanaaxuuk ina leta xadi no Grik. † **21:6 21:6** Omegaa - Xapkap ina leta xadi no Grik.

⁷ Iwaa ta aiepatsaa naba tapkina abala no araraa, ma iaa ba tsap xan Moroaa ma ia naba tsap nugu tsi.

⁸ Oro biaa no unmatmataa, ma no muun tal-taalnge, no untsaxa, no unsasas amantei xa, no untsutsuliu, ma no untsunuxa ma biaa no un-langlangaari sin no malagan ma no unaababaa, xadi xobel naba manman nan abia ie ulis ta las taman salpa. Balawaa nanaalua ina minet.”

⁹ Iexa ina abia no angelo ta paasaalua iwaa ta adi abia no koi ta paasaalua, ta us taman no xapkap ina xirabas ta paasaalua, a xaalame ma ga paare sin iaa; “Xaalame, ngali iaa ba asen sin iu iwaa xan tubu Sipsip Dokdok.”

¹⁰ Biaa xoror ina Nantanua a xaalame papan iaa ma angelo ga giwaa iaa laa papan biexa xariin buk lapalaa ga asen sin iaa abia Inaman Laba Pat, Jerusalem ta soriri xaal balalangit xaal sin Moroaa.

¹¹ Atsila taman xan minaalam Moroaa, ma ga tsilatsila malen iwaa xaat tsilatsila ta suk mamainaang buxa, malen jaspa, ga tixom malen galas.

¹² Xan no xarixin xuur a disdis taman no mat ta sangaul axuuk ma ga laa lua, ma biaa no matan mat xuxuuk, di ie angelo. Papan no matan mat xuxuuk bula, iesan no matenbung in Israel.

¹³ A tuul no mat aman nan selina, a tuul aman nan no ruu, a tuul aman nan no paxel ma a tuul aman nan tudaan.

¹⁴ Xan no xuur abia inaman laba a ie sangaul axuuk ma ga laa lua ina atkale. Ma papan di, iesan abia no aposal ta sangaul axuuk ma ga laa lua ina Sipsip Dokdok.

15 Iwaa angelo ta papaare mii iaa a taxaana pu xoltin paas ta goul ngali tsoxo puua abia inaman laba mii xan no mat ma no xuur.

16 Moroaa axosngi abia inaman laba taman no xolot araraa ta et, xan tapalpal ma xan disdis arie pupua. A tsoxo puua abia inaman laba taman xan paas. Ma ga tatanginai malen a 2,200 kilomita sin xan disdis ma ga tapalpal malen ta dis laa lapalaa.

17 Iwaa angelo a tsoxo puua bula abia xuur ga pupua malen 65 mita ina xan butbutu, sin xadi xoxot no inaman, biaa iwaa angelo ta xosaraa abia tinaxaa taman.

18 Tii ga xosaraa biaa xuur taman jaspa, ma ga xosaraa bula biaa inaman laba taman goul ta tixom malen galas.

19 Tii ga amirmiri abia no atkale ina abia xuur ina inaman laba, taman no mat laxen adawaat ta mat mirmir. Biaa lalaamua ina atkale, ga putsangi jaspa, nanaalua sapia, nanaatuul saalsedaani, nanaaet imiral,

20 nanaalima sodonikis, nan apaasxuk kalinian, nan apaasaalua kirisolaaat, nan apaasaatuul beril, nan apaasaaet topaas, sangaul axuuk kirisopres, sangaul axuuk ma ga laa xuuk aiasin, ma sangaul axuuk ma ga laa lua ametiis.

21 Moroaa a xosaraa xuxuuk ina abia no sangaul ta xuuk ma ga laa lua ina matan mat taman nan xatuul ina xima axuuk. Biaa xariin sal ina inaman laba ta suk mixat taman goul, malen galas ta tixom.

22 Iaa tii xap lasi Xan Anua Moroaa nan abia inaman laba, amuina iwaa Orong Moroaa iwaa Belaba ma iwaa Sipsip Dokdok, delu biaa Xan Anua Moroaa.

²³ Biaa inaman laba a xap saan ngali xa pal o xa uleng na tsila papan, sinsa xan minaalam Moroaa a tali xan tsilatsila ma iwaa Sipsip Dokdok a malen abia rarar.

²⁴ No inaman labalaba di ba eses lalon xan tsilatsila, ma no king ina balan pula di ba tali xadi no mat maarang ta axaau laa sin abia inaman labalaba.

²⁵ A xap xa leng xan no matan mat naba tsaxil, amuina naba xap xa bing atia.

²⁶ No king ina balan pula, di ba tali xadi minaalam ma no minaas biaa ta xaal sin no inaman labalaba laa sin Moroaa ma Sipsip Dokdok.

²⁷ Biaa mu no mixat di ba tsigaii oro biaa di ta xosaraa no namaang ina minangel o ina daraxe di ba xap tsiga. Oro biaa mu di, xadi no ies ta manman lalon xan buk ina tino aia Sipsip Dokdok, di ba tsiga lalon.

22

Daansel ina tino

¹ Mil iwaa angelo ga asen sin iaa biaa daansel ina daan ina tino biaa ta roro xaal nan xan muina xalkale Moroaa ma ina aia Sipsip Dokdok, asuk tixom malen galas.

² A roro laa lapula lolobet ina xariin sal ina abia inaman laba. Papan no papel xuxuuk ina daansel biaa ie ina tino biaa ta tiltil, iwaa ie awaalii no mat laxen waawaan ta 12 sin no uleng xuxuuk. Ma no lawin ie ngali atoaa no inaman labalaba.

³ Biaa xuxubu Moroaa ta xosaraa ngali xosor atsoti no inaman araraa ma no maarang araraa naba se xap. Biaa xan muina xalkale Moroaa ma

xan Sipsip Dokdok naba manman lalon inaman laba, ma xan no untutule di ba taxaa ngali ia.

⁴ Di ba lasi no matan ma iesan naba manman papan no ielan di.

⁵ Naba xap xaa bing bula. Di ba xap saansili xa laleng ina rrar o ne xa laleng ina pal, amuina Orong Moroaa naba tali laleng sin di. Ma di ba lalaamua malen no king, laaliu ma laaliu.

⁶ Iwaa angelo a paare sin iaa, “Balawaa no totore aso ma gita na taltaalnge sin no. Iwaa Orong, Moroaa iwaa ta xaa atapaasi nantanuan no propet, ngali baais taman xan totore, ga tulen xan angelo ngali asen xan no untutule taman abia no maarang naba ta tsap isagaa mu.”

Iesu naba xaalame

⁷ Iesu a paare, “Gim lolong, iaa ba xaalame isagaa mu! Atubudaani iwaa ta taxaariiti xadi no totore no propet lalon abala Inaatel Pat.”

⁸ Iaa Jon, iwaa tii alongen ma lasi abala no maarang. O biaa iaa ta alongen ma iaa ga se lasi no, iaa suk xol lapula ma iaa ga langaari sangan no xaden aia angelo, iwaa tii ben asen abia no maarang sin iaa.

⁹ Oro tii ga paare ngali iaa, “Nangaam xosaraa abia! Iaa uk untutule mu mii iu ma mii no turumasesen iu, no propet ma no saa di ta taxaariti biaa no totore ina abala Inaatel Pat. Langaari laa sin Moroaa!”

¹⁰ Mil tii ga asaaiti iaa, “Nangaam baraa no totore ina propet lalon abala Inaatel Pat amuina xan leng naba se xaalame isagaa.

11 Papaalii aia ta xosaraa namaang tsaxa, na lo xoxosaraa namaang tsaxa, papaalii aia ta xosaraa namaang morokon, na lo xoxosaraa namaang morokon ma papaalii aia ta xoxosaraa namaang tutiik, na lo xoxosaraa namaang tutiik, ma papaalii iwaa ta pat, na lo xoxosaraa namaang ta pat."

12 Iesu a paare we, "Lolong, iaa ba xaalamisagaa mu, ma biaa iaa ba ta tsap, iaa ba tali xadi no iliil no inaman araraa, pupua sin semaarang di tii se xosaraa.

13 Iaa Alpa ma Omega,[✳] iaa Nanaaxuuk ma iaa Xapkak ina, iaa Atiltsoli ina no maarang ma iaa Xapkak ina no maarang.[✳]

14 "Atubudaani abia di, di ta guraii xadi no uga disdis, ngali di ba pupua ngali angen sin abia ie ina tino ma ngali di ba pupua ngali tsiga laa lalon abia no matan mat ina abia inaman laba.

15 Lokobel ina abia inaman laba, no xapuna bia, biaa di, di ta xoxosaraa no tsunuxa ma no namaang ina tsuliu, no unsasas xa, no unlanglangaari sin no malagan, ma biaa di araraa di ta saansili ma xosaraa no namaang ina no unaababaa.

16 "Iaa, Iesu, iaa se tulen nugu angelo ngali paare leng ngali xan no matenaanua Moroaa. Iaa iwaa baa ina xan matenbung Dewit ma iwaa maan ta lengleng."

17 Iwaa Nantanua ma iwaa tubu, delu we, "Xaalame!" Ma poroklii iwaa ta lolong, na paare

[✳] **22:13 22:13** Lul 1:8 [✳] **22:13 22:13** Lul 1:17; 2:8

we, “Xaalame!” Saa ia ta marua, poroklii na xaalame! Ma saa ia ta saan ngali, poroklii na adi abia tinabel gomsaa ina daan ina tino.

¹⁸ Iaa atewaai gim araraa biaa gim tii longmien no totore ina propet ina abala Inaatel Pat: Nawe xa asumaa xa totore papan abala Inaatel Pat, Moroaa naba tali abia xaraxin xirabas sin ia biaa di ta atalaa lalon abala Inaatel Pat.

¹⁹ Ma nawe xa a saali xaa totore lalon abala Inaatel Pat ina propet, Moroaa naba saali xan xolot sin abia ie ina tino ma xan xobel lalon abia inaman laba pat, biaa di ta asaait leng taman lalon abala Inaatel Pat.

²⁰ Iwaa xa ta paare leng taman abala no maarang, na paare we “Iou, sauna mu, iaa ba xaalame!”

Aso! Xaalame, Orong Iesu!

²¹ Xan amiimiilam Orong Iesu naba manman mii xan no inaman Moroaa. Aso.

**Inesaait Mamainaang Laa Sin Notsi
The New Testament in the Notsi language of New
Ireland Province, Papua New Guinea**

Copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Notsi)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Aug 2025 from source files dated 14 Aug 2025

601480e7-130d-5189-be42-9e43a92dbdde